

Misissuinerup

”Nuup eqqaani tammajuitsussarsiniarluni piniartitsisarnermut akuersissuteqarfissat
- Sumi qanorlu?”
inernereri.

Inernerit qarasaasiakkut takukkit

Nalunaarusiaq
Pinngortitaleriffiup nittartagaani atuaruk

MISISSUINERMIIT INERNERIT

TAMMAJUITSUSSARSINIARLUNI PINIARTITSISARNERMUT AKUERSISSUT

SUMI?

Nuup kujataani. Paamiuni. Qeqertarsuatsiaani imlt. Kangerlussuarmi.

Tammajuitsussarsiniat najugaqartut piniarfiiniit ungavarlugit.

QANOQ?

Immikkut akuersissuteqarfiit tammajuitsussarsiniarnerlu malittarisalersorlugit nakkutiginerullugillu:

- Qulimiguullit atornissaannut malittarisalersorlugit
- Tammajuitsussarsiniarnerit killilerlugit
- Tammajuitsussarsiniarnerq immikkut piffissalerlugu
- Allat

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 869560.

PINNGORTITALERIFFIK & MAPTIONNAIRE MISISSUINISSAMUT QAAQQUSIPPUT:

NUUP EQQAANI TAMMAJUITSUSSARSINIARLUNI PINIARTITSISARNERMUT AKUERSISSUT

SUMI?

QANOQ?

Sumiiffimmi najugallit isumaat ilisimasaat siunnersuutaat katersorusuppagut

Misissuineq decembarimi ammatinneqassaaq Inernereri januaarimi saqqummiunneqarlutik

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 869560.

Imarisai

1. Misissuinerup ilusia inernerillu q. 3

1.1. Peqataasutut inissisimaneq q. 5

1.2.1. Peqataasutut inissisimaneq q. 5

1.2.2. Nunatarsuarmut attuumassuteqarneq q. 5

1.2.3. Suiaassuseq ukiullu q. 6

1.3. "Peqataasutut inissisimaneq" pillugu inernerit naatsumik q. 7

2.1. Sooq akuersissuteqarfiit pilersinneqartariaqarpat/pilersinneqassanngillat? q. 7

2.1.1. Akuersissuteqarfiit *pilersinneqartariaqarnerannut* tunngavilersuutit sisamat q. 7

2.1.2. Akuersissuteqarfiit *pilersinneqannginnissaannut* tunngavilersuutit sisamat q. 7

2.2. Apeqquutip "Sooq akuersissuteqarfiit pilersinneqartariaqarpat/pilersinneqassanngillat?" inernerit q. 8

2.2.1. Akuersissuteqarfeqarnissaanut tunngatillugu tunngavilersuutitut sisamanut peqataasut isummersuutaat q. 8

2.2.2. Akuersissuteqarfeqannginnissaanut tunngatillugu tunngavilersuutitut sisamanut peqataasut isummersuutaat q. 11

2.2.3. Tunngavilersuutitut oqaaseqaatit pingaarnerit q. 14

2.3. "Sooq akuersissuteqarfiit pilersinneqartariaqarpat/pilersinneqassanngillat?" inernerit naatsumik q. 14

3.1. Nuup eqqaani sumiiffinnik akuersissuteqarfinnik toqqaaneq q. 15

3.2. "Nuup eqqaani sumiiffinnik akuersissuteqarfinnik toqqaaneq"-rup inernerata ilaa q. 15

3.2.1. Tammajuitsussarsiniarluni piniarnermut immikkoortortamik tulluorsorisamik toqqaaneq pillugu oqaaseqaatit q. 16

3.2.2. Sumiiffiit akuersissuteqarfiusussatut naleqquttut nalunaarsorneri q. 16

3.2.3. Sumiiffiit akuersissuteqarfiusussatut *tulluartinngisat* nalunaarneri q. 18

3.3. "Nuup eqqaani sumiiffinnik akuersissuteqarfinnik toqqaaneq"-rup inernerata ilaa q. 19

4.1. Atuisut assigiinngitsut susassareqatigiinnerat q. 19

4.2.1. Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniarnerup aamma tammajuitsussarsiniarluni piniarnerup akornanni aaqqiagiinnginnerit q. 20

4.2.2. Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniarnerup aamma takornariartitsinermillu suliarisat akornanni aaqqiagiinnginnerit q. 20

4.2.3. Sumiiffiit aaqqiagiinngitsoqarfiusut/ajornartorsiuteqarfiusut nalunaarsorneri q. 21

4.3. "Atuisut assigiinngitsut susassareqatigiinnerat" pillugu inernerisat ilaat q. 22

5.1 "Nunatarsuarmi sammisassat aqqissuunnerat" q. 22

5.2 Nunatarsuarmi suliarisanik aqqissuussinerit q. 22

5.2.1. Inissiffissatut siunnersuutitut attuumassutilinnik oqaaseqaatit q. 24

5.3. "Nunatarsuarmi suliarisanik aqqissuussinerit"-mut inernerit ilaat q. 24

6.1. Sammisassat malittarisaliornissaat q. 25

6.2 "Sammisassat malittarisaliornissaat" q. 26

6.2.1. "Sammisassat malittarisaliornissaa"-nut oqaaseqaatit q. 27

6.3. "Sammisassat malittarisaliornissaat" inernerisa ilaat q. 27

7.1 Tammajuitsussarsiorluni piniariartarnernik neqerooruteqartartut akuerisaaneq q. 28

7.2. "Tammajuitsussarsiorluni piniariartarnernik neqerooruteqartartut akuerisaaneq"-mut soqutiginninneq q. 28

7.3 "Tammajuitsussarsiorluni piniariartarnernik neqerooruteqartartut akuerisaaneq"-up inernerisaata ilaa q. 28

8.1 Qujassuteqarneq, inaarutaasunillu oqaaseqaateqarsinnaanermut periarfissaq q. 28

8.2. "Inaarutaasumik oqaaseqaatit" q. 29

8.3. "Inaarutaasumik oqaaseqaatit"-nut inernerisat ilaat q. 29

9. Inernerit maluginiagassat q. 30

10. Inernerit tamanut saqqummiunneqarneri q. 32

Misissuinerup tunuliaqutaa q. 32

Nunatarsuup nunataata atornissaa pillugu maannakkut soqutigisatigut aqqiagiinnginneq q. 32

Sooruna Pinngortitaleriffiup tammajuitsussarsiniarluni piniarnermut akuersissuteqarnerup misissornissaa soqutigigaa q. 33

Arlalinnik sammivilimmik ilisimasanik tunngavissanik aamma assigiinngisitaartunik siunnersuutunik peqatigiilluni pilersitsiniarluni soqutigisaqaqatigiit suleqatigiinnerat q. 33

PPGIS atorlugu qarasaasiakkut misissuerialaaseq q. 35

1. Misissuinerup ilusia inernerillu

Misissuineq *“Tammajuitsussarsiniarluni piniartitsisarnermut immikkoortut akuersissuteqarfiit - sumi qanorlu?”* tammajuitsussarsiniarluni piniartitsisarnermut sumiiffiit akuersissuteqarfittut inissinneqarsinnaasutut siunnersuutigineqartut pillugit najukkami innuttaasut isumaannik, ilisimasaannik siunnersuutaannillu katersinissamik siunertaqarpoq.

Misissuinermi apeqqutit pingaarnerit tassaasimapput;

- Tammajuitsussarsiniarluni piniartitsisarnermut sumiiffiit sumi inissinneqarnissaat najukkami innuttaasut kissaatigaat?
- Akuersissuteqartunik piniarnermillu sammisalinnik ataatsimoorluarsinnaasoqarnissaanut qanoq aaqiisoqarsinnaava?

Misissuineq apeqqutininik akissutinillu arlalinnik toqqagassartalinnik imaqarpoq, apeqqutillu amerlanerpaat peqataasut akissutitut toqqakkaminnik nassuiaateqarlutillu itisiliisinnaaniassammata oqaaseqarfissartaqarput. Taamaalillutik peqataasut akissutitigut paasissutissanik pitsaassuseq aallaavigalugu misissueriaaseq atorlugu katersuiffigineqarput, aammalu kisitsisitigut uuttortarneqarsinnaasunik ilanngussaqaarsinnaapput.

Tamatuma saniatigut misissuinermi apeqquasiaq nunap assitaqarpoq, tassanilu peqataasut nalunaarsorsinnaavaat;

- Nunami sumiiffiit akuersissuteqarfiusussatut tulluarsorisatik imaluunniit tulluartinngisatik
- Nunami sumiiffiit, atuisut sammisallu assigiinngitsut akornanni aaqqiagiinngitsoqarfiusimasut/ajornartorsiuteqarfiusimasut
- Nunap assingani tuperfissatut, kisarfissatut aamma piniarnermi angalaffissatut siunnersuutit.

Misissuineq kalaallisut, qallunaatut tuluttullu ingerlanneqarpoq, qulingiluanik quppernertaqarluni arfineq pingasunillu ukuninnga qulequtaqarluni:

- 1) Peqataasutut inissisimaneq
- 2) Sooq akuersissuteqarfiit pilersinneqartariaqarpat/pilersinneqassanngillat
- 3) Nuup eqqaani sumiiffinnik akuersissuteqarfinnik toqqaaneq
- 4) Atuisut assigiinngitsut susassareqatigiinnerat
- 5) Nunatarsuarmi sammisassat aaqqissuunnerat
- 6) Sammisassanut malittarisalersuineq
- 7) Tammajuitsussarsiorluni piniariartitsisartutut akuersissuteqartarneq?
- 8) Qujassuteqarneq aammalu allatanik ilanngussaqaarsinnaanermut periarfissaq.

Misissuinermut nittartakkami saqqummiussisarfiup misissuinerup siunertaa, aamma 2022-mi 6.-31. decembari ingerlanneqartussaana naatsumik nassuiarpai, aamma misissuinerup ineneri Pinngortitaleriffiup nittartagaani Facebookianilu tamanut saqqummiunneqartussaapput februari 2023 aallartinnerani.

Misissuinermi sammisamat attuumassuteqartunik suleqateqarneq eqqaaneqarpoq, taakkualu ilalersuutigisaat misissuinermut ilanngunneqarlutik. Taamaaliortoqarpoq paasissutissanik attuumassutilinnik arlalinnullu tunngasunik, aammalu sammisanut attuumassutilinnut isummersuutininik katersuinissaq siunertaralugu. Soqutigisaqaqatigiit makku peqataapput: Kommuneqarfik Sermersuumi Pilersaarusionermit oqartussaasoqarfia aamma Inuussutissarsionermit immikkoortoqarfia, Namminersolutik Oqartussani Inuussutissarsionermit

Naalackersuisoqarfik, sumiiffikkaani aalisartut piniartullu peqatigiiffii NAPP, Neqitaq aamma NTPAP, kiisalu akuersissummik qinnuteqartoq.

Annertunermik paasiniaanissamut attavissat nalunaarsorneqarsimapput.

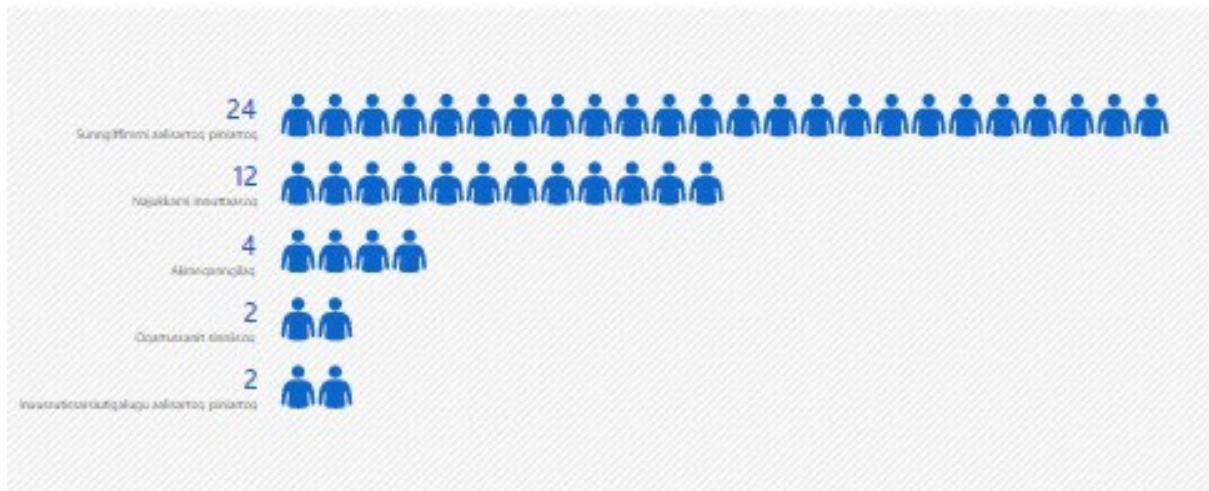
Misissuineq Pinngortitaleriffiup Facebookimi qupperneratigut ussassaarutigalugu saqqummiunneqarpoq, ilanngullugit misissuinermit linkit aamma QR-kode. Ussassaarinermit aamma ArcticHub-ip nittartagaanut, aamma Pinngortitaleriffiup nittartagaani tusagassiorfinnut nalunaarummut linkit ilanngunneqarsimapput.

Tusagassiorfinni eqqartuinerit:

KNR Radio, tusagassiortoq Frederik Lundikkut tusagassiorfinnut nalunaarummut qisuariarpoq, taassumalu suliniummik aqutsisoq Kristine Lyng-Pedersen, taassuma najukkami aalisartut piniartullu peqatigiiffianni Neqitaq´mi sinniisoq Karl Kristian Kruse ilaserisaa ilanngullugu toqqaannartumik radiukkut aallakaatitassiami apersorpai. Apersuineq nuna tamakkerlugu radiukkut aallakaatitassiami ´Inuiaat Tillernerat´-ni 7. decembari nal. 10 aallakaatinneqarpoq, ullorlu taanna nal. 17 aallakaateqqinneqarluni. Misissuinerup ilusia siunertaalu, kiisalu soqutigisaqaqatigiinnik suleqateqarneq apersuinermit eqqartorneqarput. Sap. akunneri marluk qaangiummata KNR Radiumi tusagassiortoq Frederik Lund nutaamik apeqqarissaarnikkut malitseqartitsivoq, tassani tammajuitsussarsiniarluni piniarnermit sumiiffiit akuersissuteqarfiit, soqutigisaqaqatigiinni aaqqiagiinnginnerit aamma suliarisanut inatsisiliarisassat eqqartorneqarlutik. Soqutigisaqaqatigiinnit sinniisut peqataatinnissaat pillugit inassuteqaat suliniummut aqutsisup Kristine Lyng-Pedersenip uteqqippaa, taamaalillutillu Namminersorlutik Oqartussat Inuussutissarsionnermit Naalackersuisoqarfianit atorfilinnit sinniisoq Salik Hard, aamma najukkami sunngiffimminni aalisartut piniartullu peqatigiiffimmit NTPAP-imit sinniisoq Jakob Mølgaard peqataapput. Apersuineq radiukkut ´Aallakaatitassiat´-mi ulloq 22. Decembari, nal. 10 aallakaatinneqarpoq. 2023-mi februaarip aallartinnerani inernerisanik saqqummiussinermit atatillugu tusagassior tup Frederik Lundip apersueqqinnermik sulii ataatsimik ingerlatsinissaq pilersaarutigaa.

1.1. Peqataasutut inissisimaneq

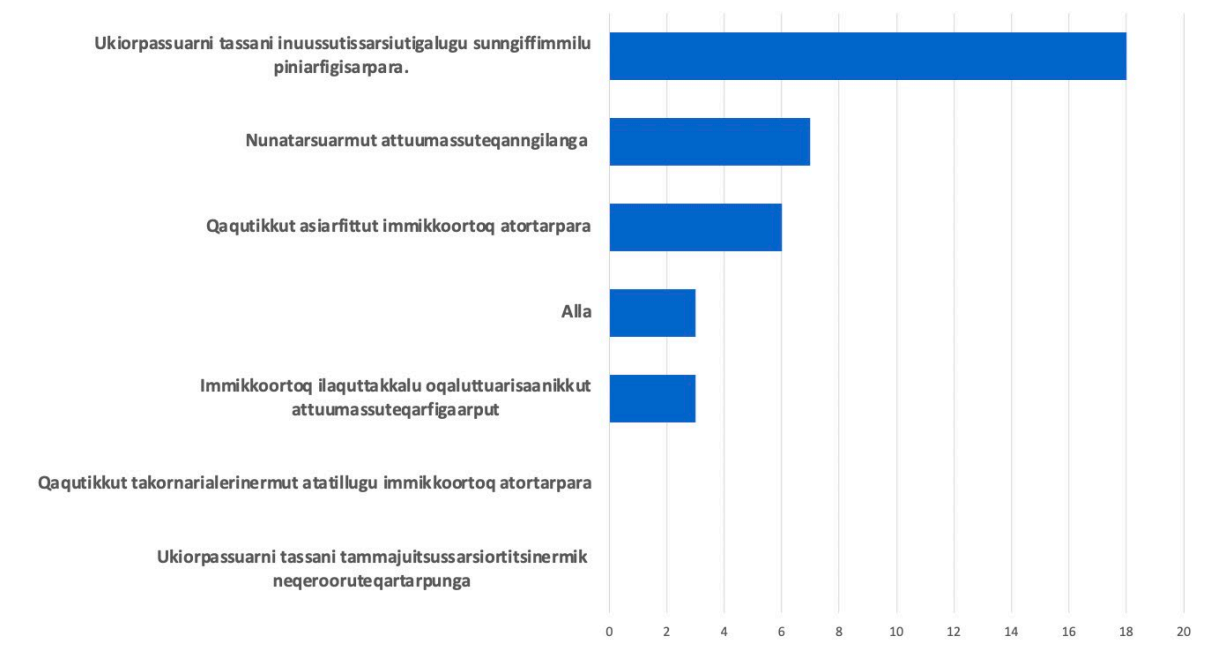
Peqataasut kikkuneri paasinialugit peqataasutut inissisimanagerat, Nunatarsuarmut attuumassuteqarnerat, ukiui suaassusaallu apequtigineqarput.

1.2.1. Peqataasutut inissisimaneq

Katillugit 44-t peqataasimapput. Affai sinnerlugit, 54,4 %-it, sunngiffimmi aalisartut piniartutullu inissisimanageraput, 12-it najukkami innuttaasuuneraput, marluk qaartussanit sinneqsuuneraput, marlullu inuussutissarsitugalugu aalisartut piniartutullu inissisimanageraput. Sisamat qanoq inissisimasuunermik paasiserusunnginneq toqqarsimavaat. Takornialerinemik suliaqartuusut inissisimaffimmit peqataasoqanngilaq.

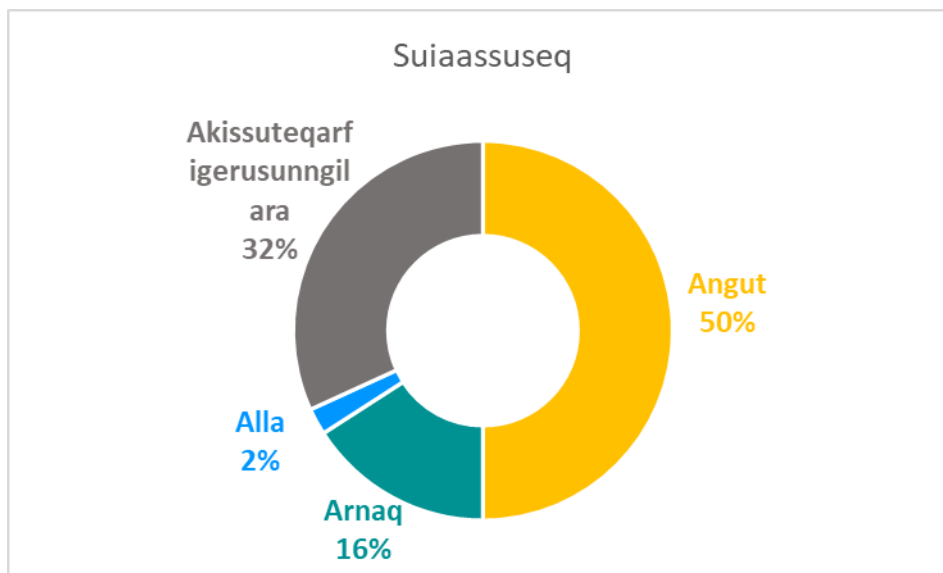
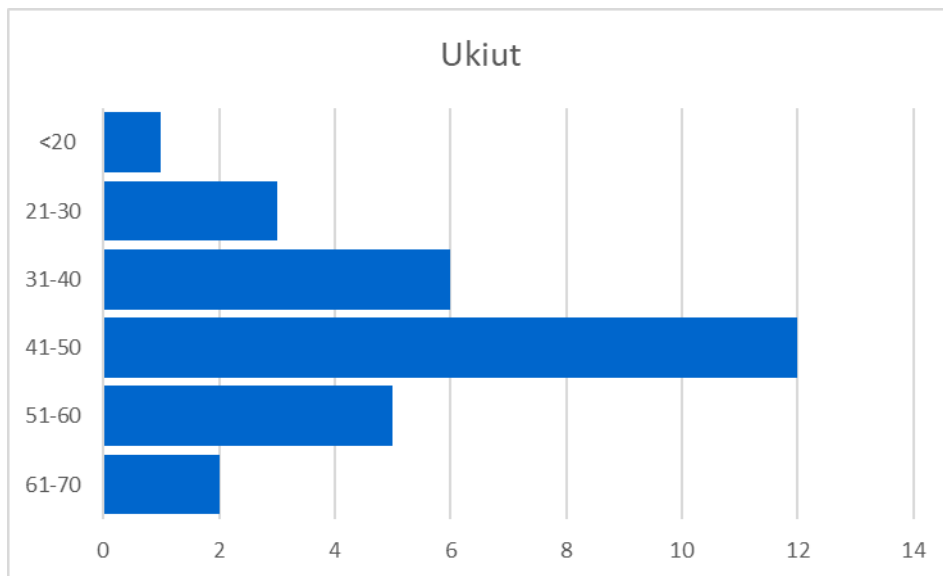
1.2.2. Nunatarsuarmut attuumassuteqarneq

Peqataasuni amerlanerpaat, 18-it, Nunatarsuarmi inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi piniartarnertik nalunaarsimavaat, aammalu ukiorpassuarni taamaaliortarsimanerarput. Tamanna tassaavoq amerlanerpaat Nunatarsuarmik atuisuunerannik takussutissaq.

Arfineq-marluk Nunatarsuarmut attuumassuteqartuunngillat. Arfinillit qaqutiguinnaq sumiiffimmik atuisarput. Pingasut ilaquttatik oqaluttuarisaanermi Nunatarsuarmik attuumassuteqartuusut ilisimatitsissutigaat, pingasullu Nunatarsuarmut allatut attuumassuteqarnerarput, imatullu oqaaseqaatinik nassuiarsimallugu: “Sumiiffimmi takornariartitsinermut akuersissutinik sulianik isumaginninnerit” imaluunniit “Ilaatigooriarlunga sunngiffimmi piniarnermut, aamma asiarfittut atortarpara”.

1.2.3. Suaiaassuseq ukiullu

Ukioqatigiiaanit tamanit akissuteqartoqarpoq. 41-50-iliisimasut amerlanerpaartaraat. Peqataasut 15-it ukioqassutsiminnik paasissutisseerusussimangillat.

Akissuteqartuni 50 %-it angutaanerarput, 16 %-it arnaanarlutik. Suaiaassuseq pillugu apeqqummik 32 %-it akissuteqarusunngillat.

1.3. "Peqataasut inissisimaneq" pillugu inernerit naatsumik

Takornariartitsinermik sulialinnit peqataasoqannginnera, aamma inuussutissarsiutigalugu aalisartut piniartut marluk misissuinermi peqataanerat maluginiagassaavoq. Tassunga atatillugu ataatsimoorluni oqaloqatigiinnerit nalaanni akuersissutit, tammajuitsussarsiniarluni piniarneq, taaneqartartutullu piniartut atuisartullu ilisimasaat pillugit ilisimasanik attuumassutilinnik najukkami aalisartut piniartullu peqatigiiffiinit pingasunit, NAPP-mit, Neqitaq-mit aamma NTPAP-mit, kiisalu kommunimi inuussutissarsiornermut immikkoortoqarfimmit aamma Namminersorlutik Oqartussat Inuussutissarsiornermut Naalakkersuisoqarfianit sinniisuutitat ilalersuuteqarnerat oqaatigineqassaaq. Taakkuli ilisimasaat ilanngussaallu misissuinerup ilusaanut ilanngunneqarput.

Peqataasut 44-unerannut peqqutaasinnaassaaq tammajuitsussarsiniarluni piniarnermut akuersissutit innuttaasunut aalajangersimasunut attuumassuteqarsinnaanera; soorlu inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartut, kiisalu piniariartitsisarnerup iluani takornariartitsisartut aamma suliaasaqarfimmi suliaasanik isumaginnittartut, kiisalu ingammik najukkami innuttaasut Nunatarsuarmi piniariartartut attuumassuteqarlutik soqutiginnittut.

2.1. Sooq akuersissuteqarfiit pilersinneqartariaqarpat/pilersinneqassanngillat?

Nunatarsuarmi akuersissuteqarfik pillugit siunnersuummut kommunip tamanut ammasumik paasisitsiniaalluni ataatsimiisitsinerani aamma Facebook'ikkut isummat assigiinngitsut oqaatigineqarmata misissuinermit anguniakkat ilaat tassaasimavoq najugaqarfimmi inuiaqatigiit (peqataasut) tamatigoortut "sooq akuersissuteqarfiit pilersinneqartariaqarpat/pilersinneqassanngillat" pillugit isumaannik katersuinissaq. Tammajuitsussarsiniarluni piniarnermi akuersissuteqarfiit pilersinneqartariaqarnerisut/pilersinneqassannginnerisut tunngavilersornissaannut toqqagassat arfineq-pingasut inissinneqarsimapput. Tunngavilersuutaasuni inissitani taakkunani arfineq-pingasuni qanoq isumaqataatiginini peqataasup nalunaarsinnaasimavaa. Tunngavilersuutitunni ataasiakkaanut peqataasup isummaminik itisiliiffigisinnaasaanik tunngavilersuutini inissinneqartuni ataasiakkaani tamani oqaasertaliiffissaqarsimavoq. Tamatuma saniatigut quppernerup ataani oqaasertaliiffissaqarsimavoq, taamaalilluni akissuteqartoq tamatigoortunik oqaaseqaatinik nalunaarsinnaasimalluni.

2.1.1. Akuersissuteqarfiit pilersinneqartariaqarnerannut tunngavilersuutit sisamat

- 1) Akuersissuteqarfittut sumiiffimmut aalajangersimasumut kisermaassisinnaatitaaneq akuersissummik piginnittumut isumannaatsuuffimmik tunisissaaq, taamaalillunilu aningaasaliinissamut piomassutsimik siuarsaassalluni
- 2) Akuersissutit akuersissummik piginnittumut (nunanit allanit) suleqatigisassanik aggersaassaaq
- 3) Akuersissutit sumiiffimmi ataatsimi soqutigisat suliarisallu amerlasuut aqunnissaannut sakkutut atornerqarsinnaassaaq
- 4) Nunatarsuarmi tammajuitsussarsiorluni piniariartitsisarnerup Nuup Kangerlua takornariat tikiffissaattut pitsaassusaanik annertusaassaaq

2.1.2. Akuersissuteqarfiit pilersinneqannginnissaannut tunngavilersuutit sisamat

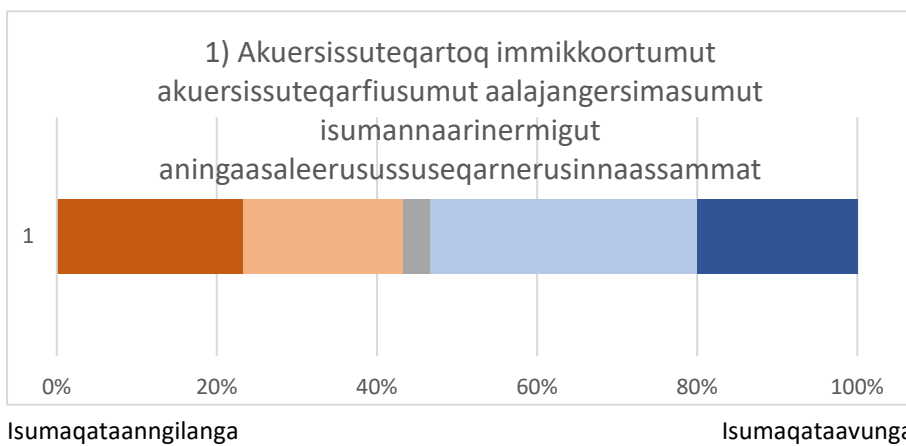
- 1) Nuup immikkoortoqarfiani sumiiffiit allat piukkunnarnerupput
- 2) Piniariarfittut immikkoortoqarfimmi piniariaatsinut tamanut inissaqarmat akuersissutit pisariaqanngillat

- 3) Innuttaasunik peqataatitsinerit, paasissutissiinerit oqaloqatigiinnerillu naammassimannngitsut. Taamaattumillu maanna piffissaq akuersissutitut naleqqutinngitsoq
- 4) Nuup Kangerlua eqqissimatitaasutut inuilaarsuurtut sumiiffittut ilutsini attatissappagu takornariatitsinermik suliaqarnernut amerlanernut inissaqartitsisinnaanngilaq.

2.2. Apeqqutip “Sooq akuersissuteqarfiit pilersinneqartariaqarpat/pilersinneqassanngillat?” ineneri

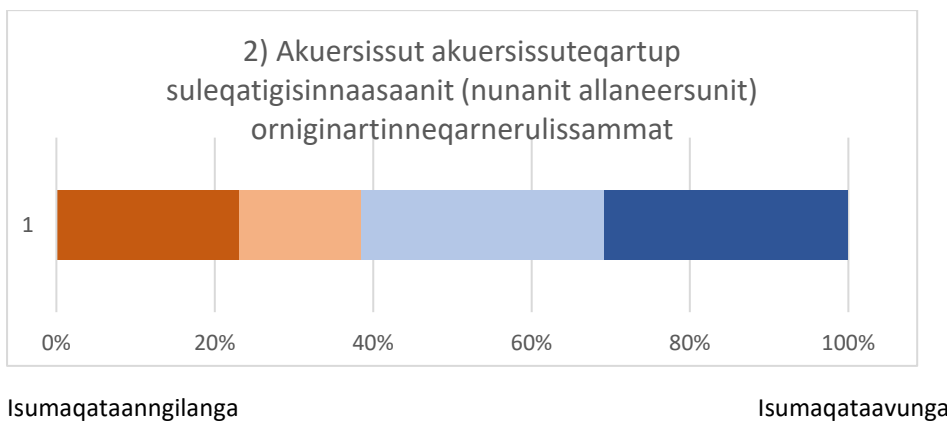
2.2.1. Akuersissuteqarfeqarnissaanut tunngatillugu tunngavilersuutitut sisamanut peqataasut isummersuutaat

1. Akuersissuteqarfiittut sumiiffimmut aalajangersimasumut kisermaassisinnaatitaaneq akuersissummik piginnittumut isumannaatsuuffimmik tunisissaaq, taamaalillunilu aningaasaliinissamut piunassutsimik siuarsaassalluni:

Peqataasut 50 %-ii sinnilaarlugit “Akuersissuteqarfiittut sumiiffimmut aalajangersimasumut kisermaassisinnaatitaaneq akuersissummik piginnittumut isumannaatsuuffimmik tunisissaaq, taamaalillunilu aningaasaliinissamut piunassutsimik siuarsaassalluni”-mut assut isumaqataapput imaluunniit aalajangersimasumik annertussusilimmik isumaqataaffigalugu. Affai tikitsiarnagit tamatumunnga assut akkerliupput, imaluunniit aalajangersimasumik annertussusilimmik akkerliullutik. Tunngavilersuummut tassunga peqataasut isumaasa avissimanerat oqaatigineqarsinnaavoq.

2. Akuersissut akuersissummik piginnittumut (nunanit allanit) suleqatigisassanik aggersaassaaq:

Amerlanerit, 60 %-it, tunngavilersuummut "Akuersissut akuersissummik piginnittumut (nunanit allanit) suleqatigisassanik aggersaassaaq"-mut malunnartumik isumaqataapput, imaluunniit aalajangersimasumik annertussusilimmik isumaqataallutik.

Tunngavilersuummut oqaaseqaatit makku nalunaagaapput:

"Piginnittunik allanik tamanna aggersaassaaq, taakkuninnga taarsiilluni pisiarinnissasunik, taamaalillutik nunanit allanit piginnittoq najukkami inuiaqatigiit piniariartarfiinik iluanaaruteqassaaq."

"Sapinngisamik annerpaamik najukkamit sulisoqarnissaa neriuutigaara, soorluliuna Kalaallit Nunaanni tammajuitsussarsiniarluni piniariartarnermik neqerooruteqartartut piniariartarnermik niuffaffimmi nittarsaassiniarlutik aamma inissisimalerniarlutik nunatta avataaneersunik suleqateqartariaqartut".

"Suliassaqarfik taanna nunat allamiuinnaat tigummilissavaat".

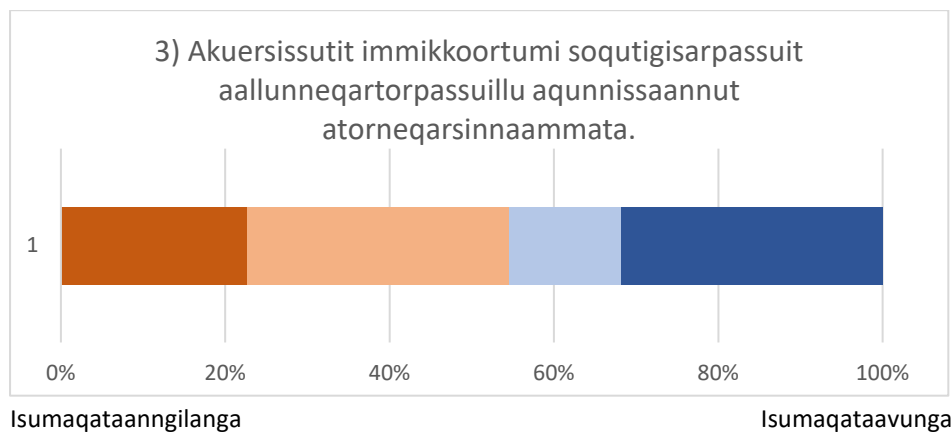
"Sumiiffinni akuersissuteqarfinni najukkami innuttaasut piniariartarsinnaanissaasa, allaallumi akornusersorneqaratik angalasinnaanissaasa qularnaarnissaat pingaartuuvoq."

"Sooq taakku ikiussavagut kinguaariinnut tulliuttunut aserortersinniarlugit".

"Inerteqqutaaleqqittariaqarpoq".

Nunanit allanit suleqatigisat tammajuitsussarsiniarluni piniariartarnermut akuersissutinut ilanngussorsinnaaneranut oqaaseqaatit ernummateqarnermik oqariartuuteqarput. Akuersissutinut sumiiffikkaani tunngaviliisoqarnissaq pillugu kissaateqartoqarpoq.

3. Akuersissutit sumiiffimmi ataatsimi soqutigisat suliarisallu amerlasuut aqunnissaannut sakkutut atorneqarsinnaassaaq:

Affai sinnilaarlugit, 53 %-iisa "Akuersissutit sumiiffimmi ataatsimi soqutigisat suliarisallu amerlasuut aqunnissaannut sakkutut atorneqarsinnaassaaq"-mut malunnartumik akerliupput, imaluunniit assut akerliupput.

Tunngavilersuut taanna isummanik immikkoortiterisoq oqaatigineqarsinnaavoq.

Tunngavilersuummut oqaaseqaatit makku nalunaagaapput:

"Taakkuninnga (suliaqartitsisunik, aqq.) aqutsisoqarsinnaanermik isumaqartoqassanngilaq".

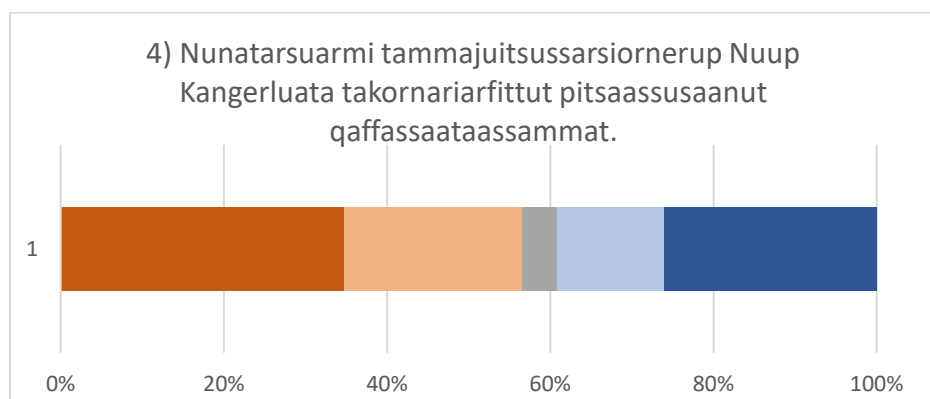
"Inerteqqutaaleqqittariaqarpoq".

"Taakku najukkami innuttaasunik akulerutsitsissanngillat".

”Akuersissuteqarfittut sumiiffinni najukkami innuttaasut piniarsinnaanissaat, aammalu akornusersorneqaratik angalasinnaanissaat qulakkiissallugu pingaaruteqarpoq”.
 “Taamaallaat ikittuinnaat iluaqutigissavaat (akuersissut, aqq.)”.

Akuersissutip aqutsinissamut sakkutut atorneqarsinnaanissaanut tatiginninnginnermik oqaaseqaat ataaseq takussutissiivoq, allalu tunngavilersuummik paasinninnginnermik oqaatiginnilluni. Oqaaseqaatit allat akuersissutininut maalaaruteqarnermik takussutissiipput, aammalu najukkami innuttaasut taakkulu piniarnermik suliarisaannik sianiginnittoqannginneranik aarleqqummik saqqummiusseqqillutik.

4. Nunatarsuarmi tammajuitsussarsiorluni piniariartitsisarnerup Nuup Kangerlua takornariat tikiffissaattut pitsaassusaanik annertusaassaaq:

Isumaqataaangilanga

Isumaqataavunga

Amerlanerussutillit, 58 %-it missaasa ”Nunatarsuarmi tammajuitsussarsiorluni piniariartitsisarnerup Nuup Kangerlua takornariat tikiffissaattut pitsaassusaanik annertusaassaaq”-mik tunngavilersuut assut imaluunniit malunnartumik isumaqatiginngilaat.

Tunngavilersuummut oqaaseqaatit makku nalunaagaapput:

”Tamanna tassaavoq sumiiffik tuttut avannaata kujataatalu akornanni ingerlaarfigisartagaat. Takornariartitsisarfittut naleqqutinngilaq.”

”Inerteqqutaaleqqittariaqarpoq”.

”Piniariartarsinnaanissaannut allanik sumiiffissaqarpoq, soorlu Kangerlussuaq”.

”Akuersissuteqarfittut sumiiffinni najukkamit inuit piniarsinnaanissaasa, aammalu akornusersorneqaratik angalasinnaanissaasa qulakkeernissaat pingaartuuvoq.”

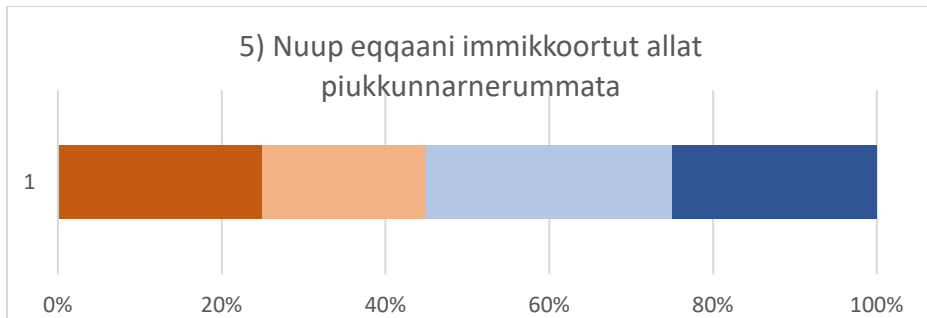
”Kangerlummi naammareersutut angallatarneq sussagatsigu”.

”Amerlasuut ”isaalernissaannut”, aammalu aalisartunut piniartunullu akornusersuinnermut aarleqquteqartoqarpoq, assersuutisialallu tassaavoq Nuuk Water Taxip sumi tamaaniinnera, aammalu akornutaajartulersimanera.”

Nunatarsuarmi tammajuitsussarsiniarluni piniariartarnerup naleqquttuunnginneranik, aammalu najugaqarfimmit piniariartarnerup atugaatitaanissaanik oqaaseqaatit isummanik takussutissiipput. Oqaaseqaatit marlussuit maannakkut takornariartitsinermik suliaqarnerit qaffasissumik imaluunniit akornusersuisumik inissisimaffeqalersimaneramik oqaatiginnipput.

2.2.2. Akuersissuteqarfeqannginnissaanut tunngatillugu tunngavilersuutitut sisamanut peqataasut isummersuutaat

5) Nuup immikkoortoqarfiani sumiiffiit allat piukkunnarnerupput:

Isumaqataaangilanga

Isumaqataavunga

Affai sinnilaarlugit, 55 %-it missaasa “Nuup immikkoortoqarfiani sumiiffiit allat piukkunnarnerupput” assut isumaqatigaat, imaluunniit isumaqatigalugu.

Tunngavilersuummut oqaaseqaatit makku nalunaagaapput:

“Sumiiffik ataaseq marlulluunniit eqqaasinnaavakka, kisianni Nunatarsuaq piukkunnartupilussuuvoq”.

“Sumiiffinnut allanut tamanut naleqqiullugu assigiinnarpaa :-)”.

“Sumiiffik Nunatarsuaq mikivallaarpoq, piniartullu arlallit ataatsikkut tamaaniissagunik aaqqiagiinnginnissat assut ilimanaateqassapput.”

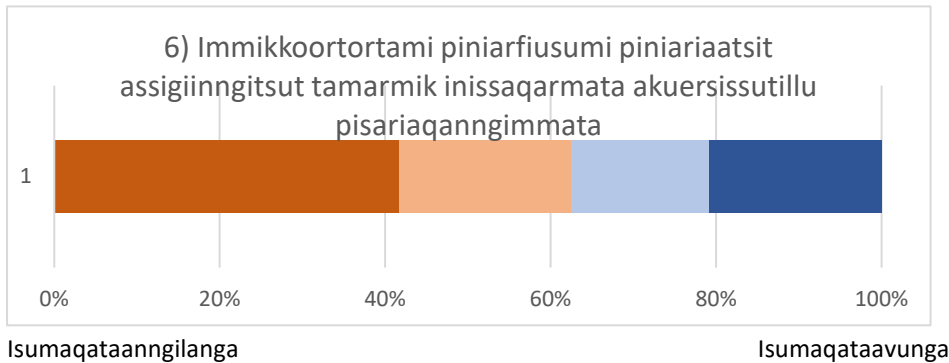
“Kapisillit / Ameralik”

“Akuersissuteqarfittut sumiiffinni najukkamit inuit piniarsinnaanissaasa, aammalu akornusersorneqaratik angalasinnaanissaasa qulakkeernissaat pingaartuuvoq.”

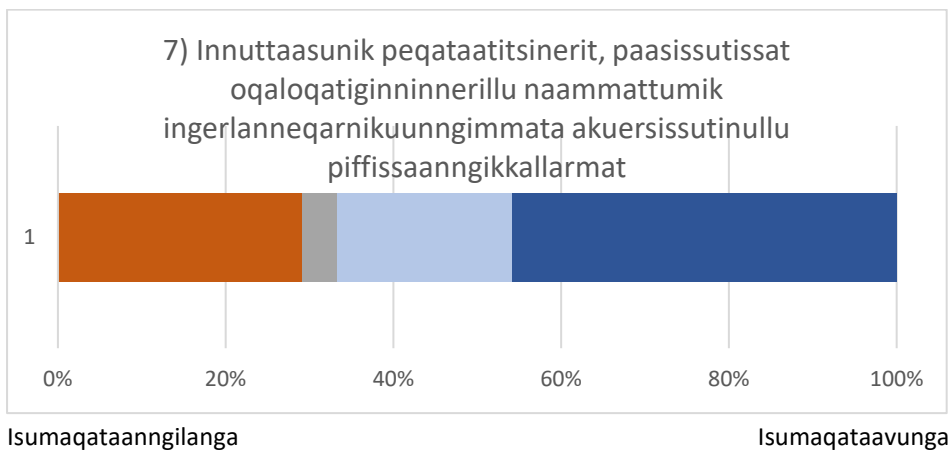
“Taamaallaat kisermaassisinnaatitaanermik piginnittoq ikiorneqassaaq, najukkami innuttaasut pinnatik”.

Nuup eqqaani sumiiffiit allat naleqquttuunerinik assut isumaqatigiittoqarnera oqaaseqaatit takussuserpaat. Nuup eqqaata, ilanngullugu Nunatarsuaq naleqquttuusoq oqaaseqaatip ataatsip oqaatigaa. Alla Nuup eqqaanik, soorlulusooq sumiiffinnik allanik piukkussivoq. Nunatarsuarmi akuersissuteqarnissaq oqaaseqaatit marluk akerleraat, sumiiffimmi akuersissummik tunniussaartoqassappat tamanna aaqqiagiinngiffiulernissaa naatsorsuutigalugu.

6) Piniarfittut immikkoortoqarfimmi piniariaatsinut tamanut inissaqarmat akuersissutit pisariaqanngillat:

7) Innuttaasunik peqataatitsinerit, paasissutissat oqaloqatiginninnerillu naammattumik ingerlanneqarnikuunngimmata akuersissutinullu piffissaanngikkallarmat:

Malunnaatilimmik amerlanerussutillit, 70 %-it isumaqataaffigaat "Innuttaasunik peqataatitsinerit, paasissutissiinerit oqaloqatigiinnerillu naammassimanngitsut. Taamaattumillu maanna piffissaq akuersissutinut naleqqutinngitsoq". 30 %-iisa missaat isumaqataanngillat, taamaattumillu naammattumik paasititsiniaasoqarlunilu ilanngussisoqartoq isumaqarfigalugu. Naammattumik paasitsiniaasoqarlunilu ilanngussisoqarnermik naammattumik peqarsimannginnermik malunnaatilimmik isumaqatigiinneq malunnavissorpoq, inatsisit attuumassutillit arlallit innuttaasunik peqataatitsinerit najoqqutassiimmata.

Tunngavilersuummut oqaaseqaatit makku nalunaagaapput:

"Takussaannngitsumik" tusarniaasimasoqarpassippoq".

"Ileqquliussatut aalajangiisoqartarpoq, pissutigalugit innuttaasut / atuisartut annikippallaamik paasissutissanik pissarsisarmata / peqataatinneqartarmata, tamannalu pissaanermik atuisartunut, soorlu qinnuteqartumut, imaluunniit attuumassuteqarfinni allani iluaqutaasarpoq".

"Kommunimit paasissutissiinerit ataatsimiisitsinerillu iluartut".

"Kommunalbestyrelsip Nuuk paasineq ajorpaa, taakkumi illoqarfimmiuupput aamma illoqarfiup avataaneersuullutik".

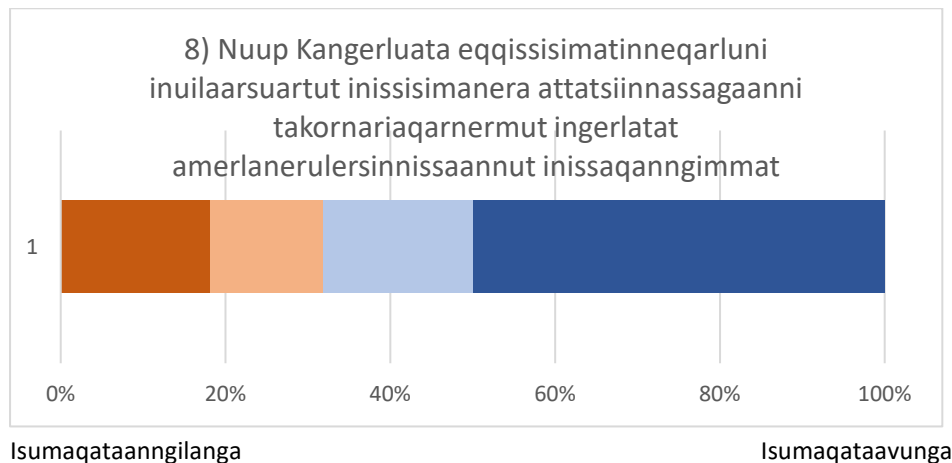
"Kommunalbestyrelsip najugaqarfimmi maani innuttaasut eqqarsaatigineq ajorpai".

”Aap, sooruna uagut takornariartitsinermik suliaqartitsisut ikiussavagut”.

”Akuersissuteqarfittut sumiiffinni najukkamit inuit piniarsinnaanissaasa, aammalu akornusersorneqaratik angalasinnaanissaasa qulakkeernissaat pingaartuuvoq.”

Paasissutissanik peqataatitsinernillu amigaateqartoqarneranik oqaaseqaatit arlallit oqaatiginnippat. Taamaattorli ataatsip pitsaasumik paasisitsiniaasoqarlunilu innutaasunik pitsaasumik ataatsimiisitsisoqarsimasoq allappaa.

8) Nuup Kangerlua eqqissimatitaasutut inuilaarsuurtut sumiiffittut ilutsini attatissappagu takornariartitsinermik suliaqarnernut amerlanernut inissaqartitsisinnaangilaq:

”Nuup Kangerlua eqqissimatitaasutut inuilaarsuurtut sumiiffittut ilutsini attatissappagu takornariartitsinermik suliaqarnernut amerlanernut inissaqartitsisinnaangilaq” malunnartumik amerlanerussutillit isumaqaataaffigaat.

Tunngavilersuummut oqaaseqaatit makku nalunaagaapput:

”Nuup Kangerluani akiliuteqarluni piniartarneq, akiliuteqarluni aalisartarneq takornarianullu umiatsiartitsinerit tamarmik unitsissavagut? Apeqqut eqqumiitsoq”.

”Kalaallit Nunaanni tammajuitsussarsiniarluni piniariarsinnaanermut periarfissat arlaqareerput - Nuummit ingalassimatinneqarlik”.

”Maani Nuummi takornariaqarneq naammareertoq isumaqarpunga”.

”Takornariartitsinermi suliarisat ileqqorineqartutut piniariartarfinnut uumasunullu qanillattuileraluttuinnarput. Qujaannarpunga”.

”Allaangilaq pisinnaasani tamaat atorlugu takornariartitsinerup ineriartornissaa Kommuneqarfik Sermersuup ima anguniartigigaa, allaat najukkami inuit namminneq nunagisaminni kultureqassusiannut naleqartitaannullu eqquisunngortillugu”.

Apeqqutip eqqumiiginarneranik, aammalu ”Nuup Kangerluani akiliuteqarluni piniartarnermik, akiliuteqarluni aalisartarnermik, takornarianullu umiatsiartitsisarnernik unitsitsiniaanermik” siunertaqarpassinneranik oqaaseqaat ataaseq oqaaseqarpoq. Oqaaseqaatit allat inassutigaaat tammajuitsussarsiniarluni piniariartitsisarnernit Nuummit ingalassimatinneqassasut, ilaatigut takornariartitsinermik suliaqarnerit arlallit ileqqorisatut piniariartarfinnut tamakkununga isaalersimmata. Maannakut takornariat amerlassusaat naammapput. Najugaqarfimmi inuit

kultureqassusiannik naleqartitaannillu soqutiginagit nunatarisami kommunip takornariartitsinermik ineriartortitsiniarneranik paasinnittoqarpoq.

2.2.3. Tunngavilersuutitut oqaaseqaatit pingaarnertit

Tunngavilersuutitut inissitanut taakkununga ilanngussaqaarluni tamatigoortunik oqaaseqaatinik ilanngussinissamut aamma periarfissaqarsimavoq.

Oqaaseqaatit tamatigoortut tullinnguuttut nalunaarneqarput:

”Sumiiffinni tamani illuaqqanik assingusunillu sanaartornissamut akuersissut pisinnaatitsisuusariaqarpoq”.

”Nunatarsuaq ima angitigaaq najukkami inuit aamma tammajuitsussarsiniarlutik piniartut imminnut akornusersorarik atorreqarsinnaasariaqarluni”.

”Sumiiffik tamanna tassaavoq illoqarfimmi innuttaasunit atugassaq, avataaneersut ”inuit qinikkat” tamanna pinngisaannassavaat”.

”Inerteqqutinngorteqqittariaqarpoq”.

”Taakku najugaqarfimmi innuttaasunik ingalassimatitsissapput”.

”Sooq kinguaariinnut tullernut aseruisoqassava”.

”Akuersissuteqarfittut sumiiffinni najukkamit inuit piniarsinnaanissaasa, aammalu akornusersorneqaratik angalasinnaanissaasa qulakkeernissaat pingaartuuvoq.”

Nunatarsuarmi akuersissutit pilersinnissaat pillugu siunnersuummut isummat avissaaqqasut oqaaseqaatit saqqummiuppaat, oqaaseqaatini amerlanerpaat akuersissuteqarnermut siunnersuummut akerliullutik. Taamaattorli oqaaseqaatit marlussuit iluarinnipput, isumaqarlutik Nunatarsuup sumiiffigisaa angisuullunilu suliaqartunik tamanik inissaqarsinnaatitsinnaasoq. Oqaaseqaat uteqqittuarneqartoq, ”Akuersissuteqarfittut sumiiffinni najukkamit inuit piniarsinnaanissaasa, aammalu akornusersorneqaratik angalasinnaanissaasa qulakkeernissaat pingaartuuvoq”, najugaqarfimmi innuttaasut, aamma inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniariartartut, kiisalu takornariartitsinermik suliaqartut allat sumiiffimmik piniarnermut aamma sukisaarsaarnermi siunertanut allanut atugaqartuarsinnaaneranik najoqqutassiisumut akuersissutitut inatsimmut ilisimasaqannginnermik oqaaseqarnertut paasineqarsinnaavoq. Imaluunniit najugaqarfimmi inuit atuisut sianigineqarnissaat pillugit akissuteqartut oqariartuutiminnik pimoorullugu tusaaniarneqarnissaminnik misileraanerinnaanerattut paasineqarsinnaavoq.

2.3. ”Sooq akuersissuteqarfiit pilersinneqartariaqarpat/pilersinneqassanngillat?” inernerit naatsumik

Tunngavilersuutitut tullinnguuttut marluk assut akerliunermik imaluunniit isumaqataanermik nalunaarneqarsimapput:

- Amerlanerussutillit, 58 %-it missaasa tunngaviliissummi akuersiffiusumi assut imaluunniit malunnartumik **akerliupput**: ”Nunatarsuarmi tammajuitsussarsiorluni piniariartitsisarnerup Nuup Kangerlua takornariat tikiffissaattut pitsaassusaanik annertusaassaaq”

Nunatarsuaq najugaqavissut piniarnermut atorneqartariaqarneranik, aammalu tammajuitsussarsiniarluni piniarnermut Kangerlussuup naleqqunneruneranik paasinninnermik tunngavissiamut oqaaseqaatit takussutissiipput. Kangerlummi maannakkut takornariartitsineramik suliaqarnerit qaffasissumik imaluunniit akornusersuisumik inissisimaffeqarnermik angusaqarsimasut oqaaseqaatit marlussuit oqaatigaat.

- Malunnartumik amerlanerussutillit, 70 %-it missaasa, tunngaviliissummi akerliusumi assut imaluunniit malunnartumik **isumaqataapput, uani:** “Innuttaasut peqataanerit, paasissutissiinerit oqaloqatigiinnerillu naammassimangillat, taamaattumillu maanna piffissaq akuersissutinut naleqqutinngilaq”.

Kommunip paasitsiniaannginnera ilanngussuisuunnginneralu oqaaseqaatit arlallit isornartorsiutigaat. Taamaattorli ataaseq allappoq pitsaasumik paasissutissiisoqarlunilu pitsaasumik innuttaasunik ataatsimiisitsisoqarsimasoq.

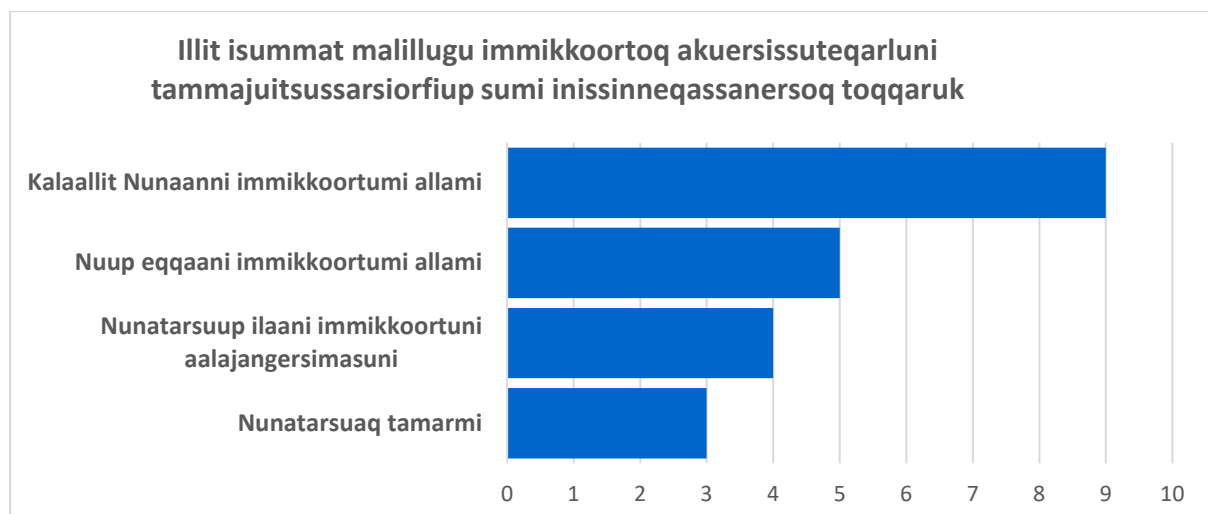
3.1. Nuup eqqaani sumiiffinnik akuersissuteqarfinnik toqqaaneq

Nunatarsuarmi akuersissummik inissinissaq pillugu kikkunnit tamanit soqutigisaqarfigisami aaqqiagiinngissut oqaatigisaq erseqqinnerusumik misissussallugu soqutiginarsimavoq. Taamaattumik Nuup eqqaani, ilanngullugu Nunatarsuarmi sumiiffimmik akuersissuteqarfissamik toqqaanissamat peqataasut siunnersuutaannik katersinissaq misissuinerup anguniagaasa ilagisimavaat.

Tammajuitsussarsiniarluni piniarnissamat akuersissuteqarfittut sumiiffiit siunnersuutigineqartut sisamat akornanni peqataasut toqqaasinnaasimapput:

- 1) Nunatarsuaq tamaat
- 2) Nunatarsuup ilaani sumiiffik aalajangersimasoq
- 3) Nuup eqqaani sumiiffik alla
- 4) Kalaallit Nunaanni sumiiffiit allat

3.2. “Nuup eqqaani sumiiffinnik akuersissuteqarfinnik toqqaaneq”-rup inernerata ilaa

Akissuteqartut affaasa missaasa, 44-nit 21-t, sumiiffittut akuersissuteqarfittut tulluarsorisatit nunami sumiiffiit sorliunerinik nalunaarsuinissaq toqqarsimavaat.

Sumiiffinni toqqagaq nuannarineqarnerpaaq tassaavoq "Kalaallit Nunaanni sumiiffiit allat", nalunaarsugaasunit 21-nit qulingiluat toqqaallutik, assigalugu 43 %-it missaat. Sumiiffinni toqqakkani nuannarineqarnerpaat tulleraat "Nuup eqqaani sumiiffik alla, tallimanit nalunaarneqartoq. Sumiiffinni toqqakkani nuannarineqarnerpaat pingajoraat Nunatarsuarmi sumiiffiup ilaa, sisamanit nalunaarneqartoq. Sumiiffinni toqqakkani kingulliuvog "Nunatarsuaq tamaat", pingasunik nalunaarneqartoq.

3.2.1. Tammajuitsussarsiniarluni piniarnermut immikkoortortamik tulluorsorisamik toqqaaneq pillugu oqaaseqaatit

"Nuup kujataani".
Oqaaseqaatit assigiit marluk "Paamiut eqqaani".
Oqaaseqaatit assigiit marluk "Kangerlussuaq".
"Akuersissuteqarfittut sumiiffinni najukkamit inuit piniarsinnaanissaasa, aammalu akornusersorneqaratik angalasinnaanissaasa qulakkeernissaat pingaartuuvoq."
"Ilorpiaani/kujasinnerpaami (Nunatarsuarmi)".
"Sumiiffimmi najukkami innuttaasunut kinguneqartitsinngitsumi".
"Sumiissinnaavorluunniit kisianni piniartitsisup nunataq pigisinnaanngilaa, imatut paasillugu kikkulluunniit tikissinnaassavaat".
"Takornariaqarusogigunik illoqarfik qimangaatsiarlugu taamaaliorinnaapput".
"Nuup kujataani Qeqertarsuatsiaat eqqaat, imaluunniit Sioraq qaninnerullugu – Paamiuni".

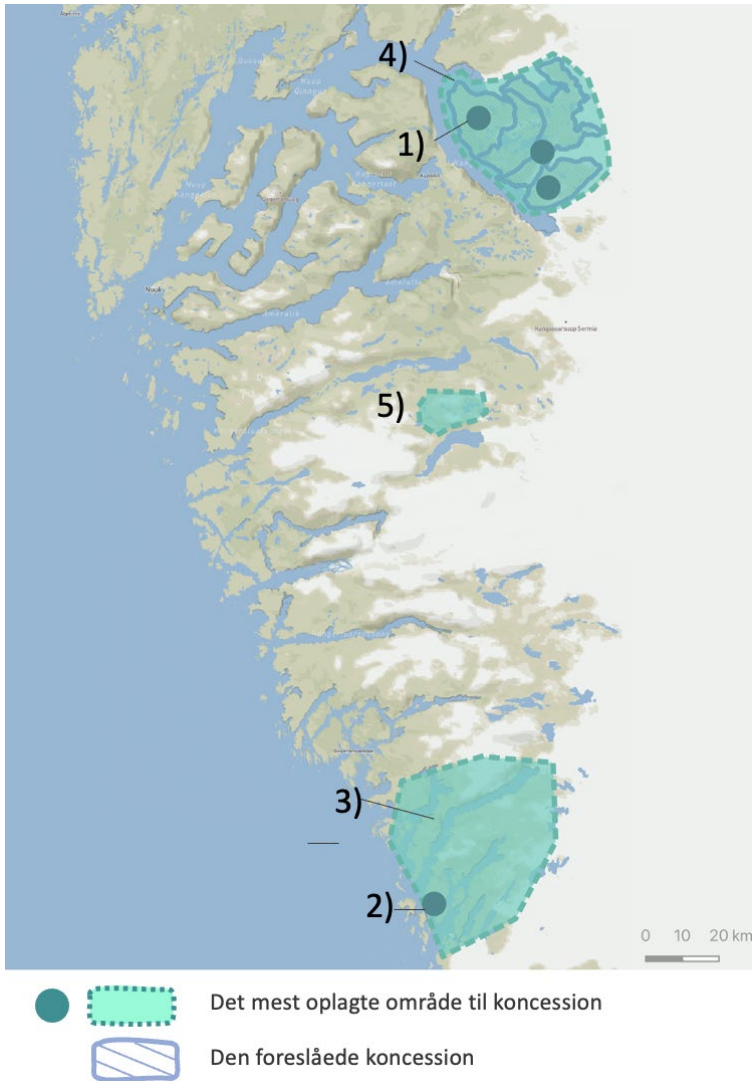
Akuersissutit Nuup kujataanut, Paamiuni imaluunniit Qeqertarsuatsiaani inissinneqarnissaannik annerusumik isumaqassutsimik oqaaseqaatit takussutissiipput. Tammajuitsussarsiniarluni piniariartarfissatut Kangerlussuup naleqquttuunera aamma eqqaaneqarpoq. Oqaaseqaatip ataatsip Nunatarsuup ilorpiaa kujaterpiaalu inassutigai. Piniariartarnernik neqerooruteqartartut sumiiffimmik piginnittuuniarnermik periuseqalissannginnera oqaatigineqarpoq. Najugaqarfimmi inuttaasunik sianiginnittoqarnissaq pillugu kissaatigisaq saqqummiuteqqinneqarpoq.

3.2.2. Sumiiffiit akuersissuteqarfiusussatut naleqquttut nalunaarsorneri

Tammajuitsussarsiorluni piniariartarfissatut sumiiffinnik akuersissuteqarfiusussatut naleqqussorisaminnik nunap assingani nalunaarsoqqullugit peqataasut qinnuigineqarsimapput. Nalunaarsuinerup kingornatigut sumiiffiup sooq tammajuitsussarsiorluni piniariartarfissatut sumiiffittut akuersissuteqarfiunissaanut naleqquttuneranik peqataasoq nassuiaaqquneqarpoq.

Peqataasut akuersissuteqarfittut sumiiffissatut naleqqutsitaannik inissisimaffiit sisamat, aamma sumiiffiit pingasut nalunaarneqarput.

Akuersissuteqarfittut sumiiffinnut siunnersuutit Nunatarsuarmi, aamma sumiiffinni sanilerisani inissisimaffeqarneri nunap assingani takuneqarsinnaapput. Nalunaarsuinerit sinneri Nuup kujataani inissisimapput.

(Akuersissuteqarfimmut sumiiffik naleqqunnerpaaq)
 (Akuersissuteqarfissatut siunnersuutigisaq)

Nalunaarsukkat ilaannut oqaaseqaatit inissipput. Nunap assingani normut paasissutissiissutaapput, taamaalillutik nalunaarsukkat sorliit oqaasertalersimani takuneqarsinnaallutik. Oqaaseqaatit tassaapput:

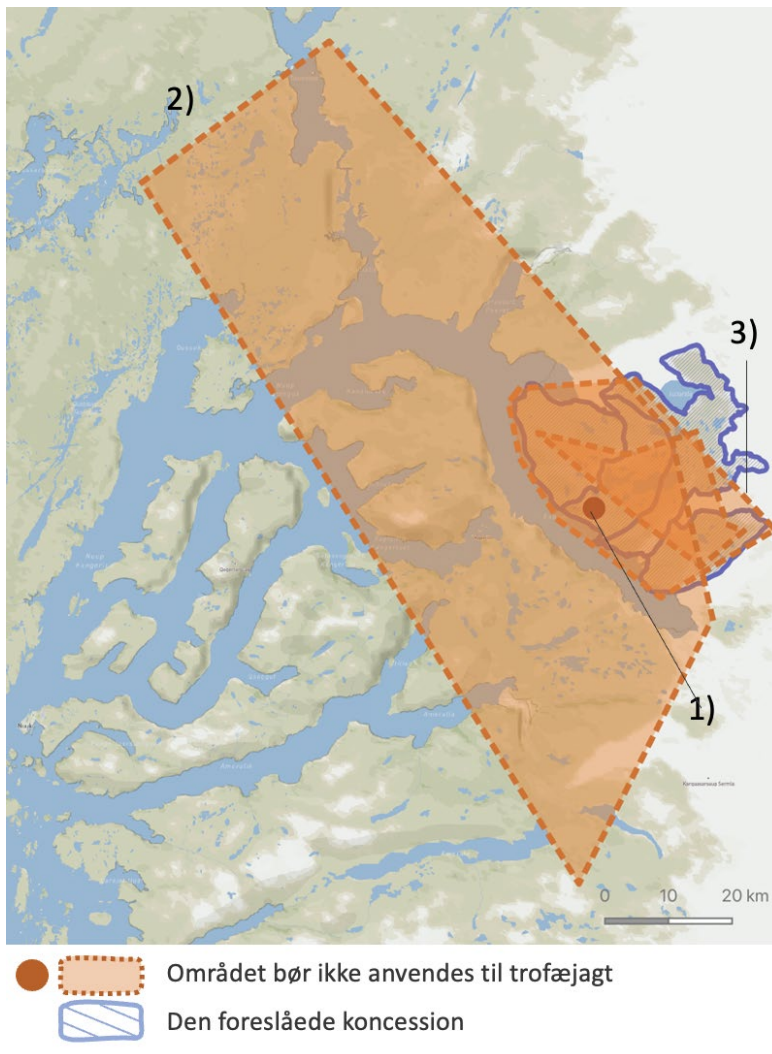
- 1) "Tammajuitsussarsiniarlutik piniartut sumiiffimmut angallammut ingerlanneqassappata sumiiffik taanna tikikkuminarnerpaagajuttarpoq. Paarlattuanik qulimiguulimik ingerlanneqassagunik sumiiffik ingerlariaqqiffissaq qatsinnerusumi nassaarineqarsinnaalluarpoq, aammalu inuussutissarsiuutigalugu sunngiffimminnilu piniartartut amerlanerpaat nalinginnaasumik tikittanngisaanniinnaalluni".
- 2) "Suli uumasorpassuaqarpoq, aammalu atuisartunit allanit ungasissumiilluni".
- 3) "Avinngarusimavoq, taamaalillunilu takornarianut akisuunut akiluteqartunut kajungernarluni".
- 4) "Piniartunit allanit tamanit orninneqarneq ajorpoq. Maani taamaallaat qulimiguulik atorlugu tikitsisoqarsinnaaneruvoq".
- 5) "Siuliani inissiiffimmi eqqaaneqartut ungasissuuvoq, sulili sumiiffik pitsaasuvoq uumasorpassualik".

3.2.3. Sumiiffiit akuersissuteqarfiusussat *tulluartinngisat* nalunaarneri

Tammajuitsussarsiorluni piniariartarfissatut sumiiffinnik akuersissuteqarfiusussat *naleqqussorinngisaminnik* nunap assingani nalunaarsoqqullugit peqataasut qinnuigineqarsimapput. Nalunaarsuinerup kingornatigut sumiiffiup sooq tammajuitsussarsiorluni piniarniartarfissatut sumiiffittut akuersissuteqarfiunissaanut naleqqutinnginneranik peqataasoq nassuiaaqquneqarpoq.

Peqataasut akuersissuteqarfittut sumiiffissatut naleqqutsitarinngisaannik inissisimaffik ataaseq, aamma sumiiffiit pingasut nalunaarneqarput.

Akuersissuteqarfittut sumiiffinnut *atorneqartariaqanngitsutut* siunnersuutit Nunatarsuarmut, aamma Nuup Kangerluata qinnguanut tunngasutut nunataq annertunerusumut, aammalu avannamut kujammullu sumiiffinnut sanilerisanut tunngasuuneri nunap assingani takuneqarsinnaapput.

(Sumiiffik tammajuitsussarsiorluni piniariarnermut atorneqartariaqanngilaq)
(Akuersissuteqarfissatut siunnersuutigisaaq)

Nalunaarsukkat ilaannut oqaaseqaatit nalunaarneqarput. Nunap assingani normut ilisimatitsissutaapput, taamaalillutik nalunaarsukkat sorliit oqaaseqaateqarfigineri takuneqarsinnaallutik. Oqaaseqaatit tassaapput:

1) "Nunatarsuaq tamaat tulaffissakimmat aammalu tupertarfiit ikimmata tammajuitsussarsiorluni piniarneq aammalu akuersissutit pissanngikkaluarput Nunatarsuarmi, aamma Kapisillinni takornariartitsiffiususaaq eqqarsaatigalugu ernumanarmat. Minnerunngitsumillu Kangiusami Amitsuarsummilu aamma asimiittarfeqalernikuunera annertuallaareemat".

2) "Nuummit sunngiffimmi piniartut aggianerusarput. EQQAAMALLUGU Nuummi innuttaasut amerlassusaat illoqarfinnut allanut naleqqiullugu annerpaammat, maanilu Nuummi sunngiffimmi piniartartut amerlasuupilussuanngorsimapput, taamaammallu kangerluk tamarmi piniarfigineqartorujussuuvoq".

3) "Akissummi siullermi aamma akivara susassaqrariusut amerlavallaartut, Kangiusaq, Amitsuarsuk aammalu erninnaq Kapisillit".

3.3. "Nuup eqqaani sumiiffinnik akuersissuteqarfinnik toqqaaneq"-rup inernerata ilaa

Inernerata ilaata Nuup eqqaani akuersissutip inissinnaa pillugu kikkut tamarmik soqutigisamikku aaqqiagiinngissutaat uppernarsarpaa. Amerlanerussutillit, 2/3 Kalaallit Nunaanni sumiiffinni allani akuersissuteqarfiit inissinnissaat siunnersuutigaat. Paamiut, Qeqertarsuatsiaat aamma Kangerlussuaq sumiiffittut akuersissuteqarfissatut naleqquttut taaneqarput. Nuup Kangerluatalu qinngua, ilanngullugit sumiiffiit qanitat avannarliit kujalliillu akuersissuteqarfittut sumiiffittut atorineqartariaqanngitsut sumiiffittut nalunaarsugaallutik.,

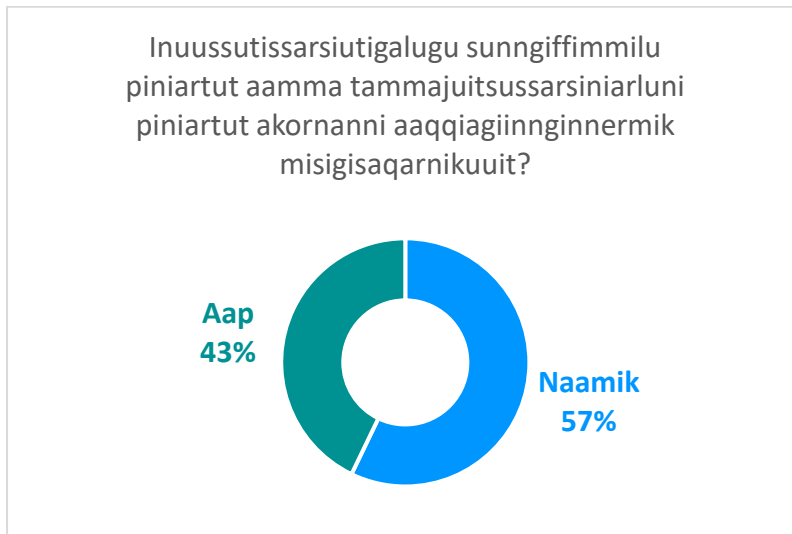
1/3 Nunatarsuaq sumiiffittut akuersissuteqarfittut siunnersuutigaat, amerlanerpaat Nuup kujataani sumiiffiit inassutigalugit.

4.1. Atuisut assigiinngitsut susassareqatigiinnerat

Piniariaatsit, sammisassat pingaartitallu assigiinngitsut nunatami ataatsimi atuisunit assigiinngitsunit ingerlanneqartillugit aaqqiagiinnginnerit pilersinnaapput.

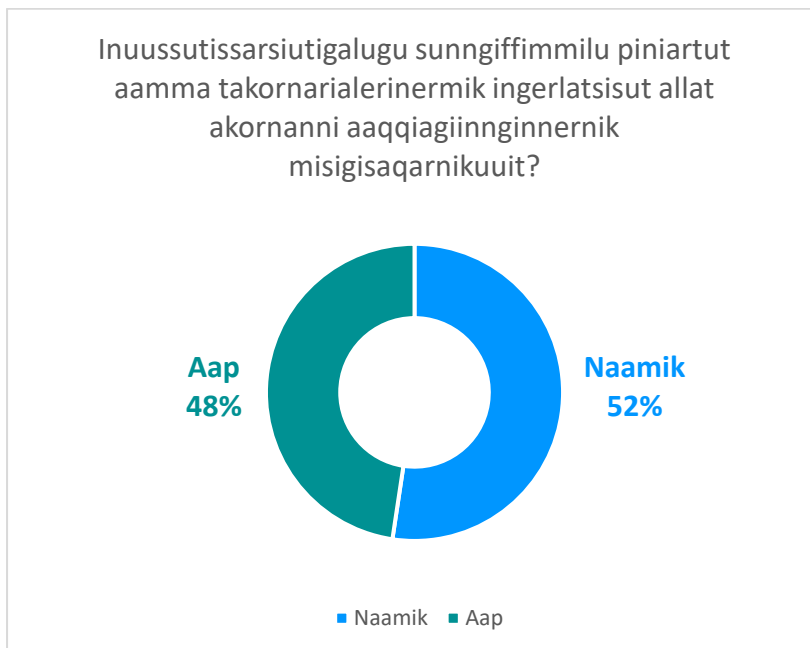
Taamaattumik peqataasut inuussutissarsuutigalugu sunngiffimmilu piniartarnerup aamma tammajuitsussarsiorluni piniartarnerup, imaluunniit inuussutissarsuutigalugu sunngiffimmilu piniartarnerup aamma takornariartitsinermi suliarisat allat akornanni aaqqiagiinnginnermik misigisaqarsimanersut pillugit aperineqarsimapput. Apeqqummut tassunga peqataasut aap imaluunniit naagga toqqarsinnaasimavaat. Tamatuma saniatigut nunap assingani sumi aaqqiagiinnginnerup pisimaneranik peqataasoq nalunaarseqquneqarpoq, nalunaarsinerullu kingornatigut peqataasoq aaqqiagiinnginnermik/ajornartorsiummik misigisamik nassuiaaqquneqarpoq.

4.2.1 Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniarnerup aamma tammajuitsussarsiniarluni piniarnerup akornanni aaqqiagiinnginnerit

Piniarnermik suliaqartut assigiinngitsut akornanni aaqqiagiinnginnermik misigisaqarsimaneq pillugu ilisimatitsinissaminnik akissuteqartuni 21-t toqqarsimavaat. Ikinnerusutut amerlanerusutillit, 21-nit 12-it, inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartut aamma tammajuitsussarsiniarluni piniartut akornanni aaqqiagiinnginnermik *misigisaqarsimannnginnertik* nalunaarsimavaat.

4.2.2. Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniarnerup aamma takornariartitsinermillu suliarisat akornanni aaqqiagiinnginnerit

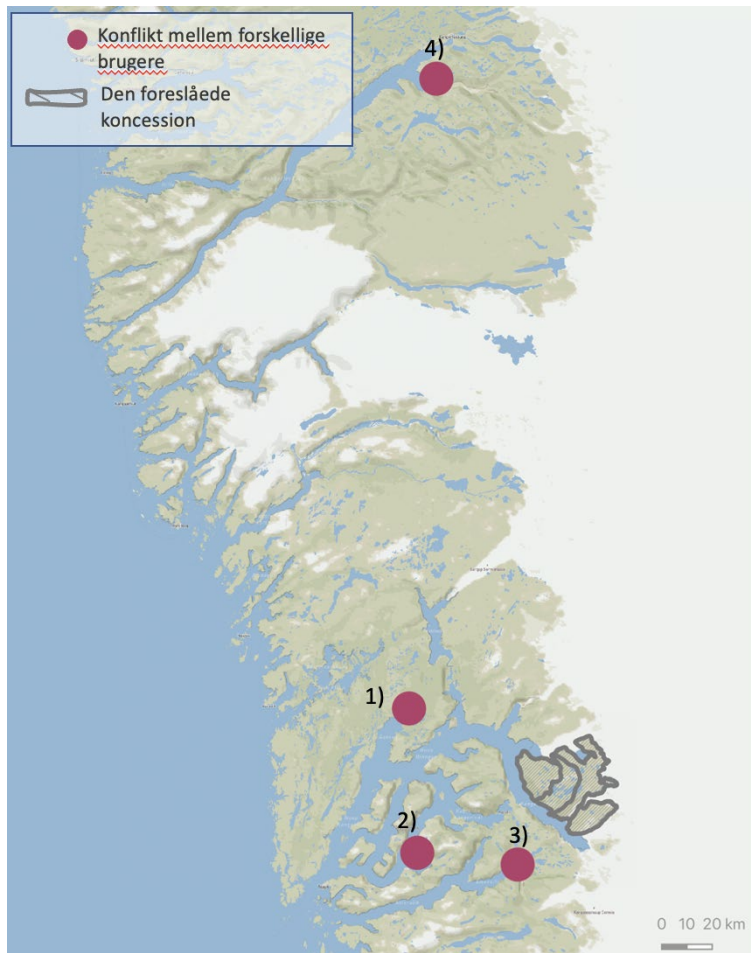

Illua'tungaani inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartut, aammalu illua'tungaani takornariartitsinermik suliaqarnermut ilutsit allat akornanni aaqqiagiinnginninnermik/ajornartorsiutinik misigisaqarsimaneq pillugu ilisimatitsinissaminnik akissuteqartuni 21-t toqqarsimavaat. Aaqqiagiinnginnermik/ajornartorsiutinik misigisaqarsimasut misigisaqarsimannngitsullu akornanni naligiimmik agguataarsimaneq palleggasimavaat.

4.2.3. Sumiiffiit aaqqiaginnitsoqarfiusut/ajornartorsiuteqarfiusut nalunaarsorneri

Nunap assingani sumi aaqqiaginninnernik/ajornartorsiuteqarnernik misigisaqarfigisimasatik akissuteqartut nalunaaqqullugit qinnuigineqarsimapput. Nalunaarnerata kingornatigut aaqqiaginninnerup/ajornartorsiutaasup suussuseqarneranik akissuteqartoq nassuiaaqqueneqarsimavoq.

Nunap assingani inissisimaffiit sisamat, aaqqiaginninnerit/ajornartorsiutit pisoqarfigisaat nalunaarsorneqarsimasut takuneqarsinnaavoq:

(Atuisartut akornanni aaqqiaginninnerit)
(Akuersissuteqarfissatut siunnersuutigisaq)

Nalunaarsugaasut ilaannut oqaaseqaatit nalunaarneqarput. Nunap assingani normunik inissiisoqarpoq, taamaalillutik nalunaarsugaasuni sorliit oqaaseqaateqarfiuneri takuneqarsinnaallutik Oqaaseqaatit tassaapput:

- 1) "Qussummi, piniartut aamma takornariat kuummut eqallartut akornanni"
- 2) "Qanga piniarfiusarsimasoq - maanna takornariartitsiffingortoq".
- 3) "Pisuttuarlutik takornariat nakkutigineqanngitsut/ilaqanngitsut/ilitsersugaanngitsut, piniarnermik akornusersuisimasut".
- 4) " Kangerlussuarumiugalarpoq una pisoq, takornariartut 15-20 missaanniittut angalaarnermi naapinneqaratarmata. Umimmanniarnerup nalerpiaani pisuttuartut, alla kangerlummi misigisaq

tassaasimavoq tammajuitsussarsiniarlutik piniartut, sumiiffinnik kisimik oqartussaaffeqartutut pissusilersortut”.

4.3. “Atuisut assigiinngitsut susassareqatigiinnerat” pillugu inernerisat ilaat

Akissuteqartut affai inulaarlugit piniarnermik suliallit assigiinngitsut akornanni, aaqqiagiinnginnermik/ajornartorsiutunik, aammalu piniarnermik sammisassat takornariartitsinermilu sammisassat akornanni aaqqiagiinnginnernik misigisaqarsimapput.

Oqaaseqaatit najoqqutaralugit aaqqiagiinnginnernut tunngasut tassaapput aalisarfiup imaluunniit piniarfiup nalerpiaani najukkani innuttaasut atuisarfittut sumiiffigisaanni najukkanit piniartut aamma takornariat ingerlaarnerinut tunngatillugit tammajuitsussarsiorluni piniariartitsinermik suliaqartut naalagaaniartutut pissusilersortarnerat.

5.1 “Nunatarsuarmi sammisassat aaqqissuunnerat”

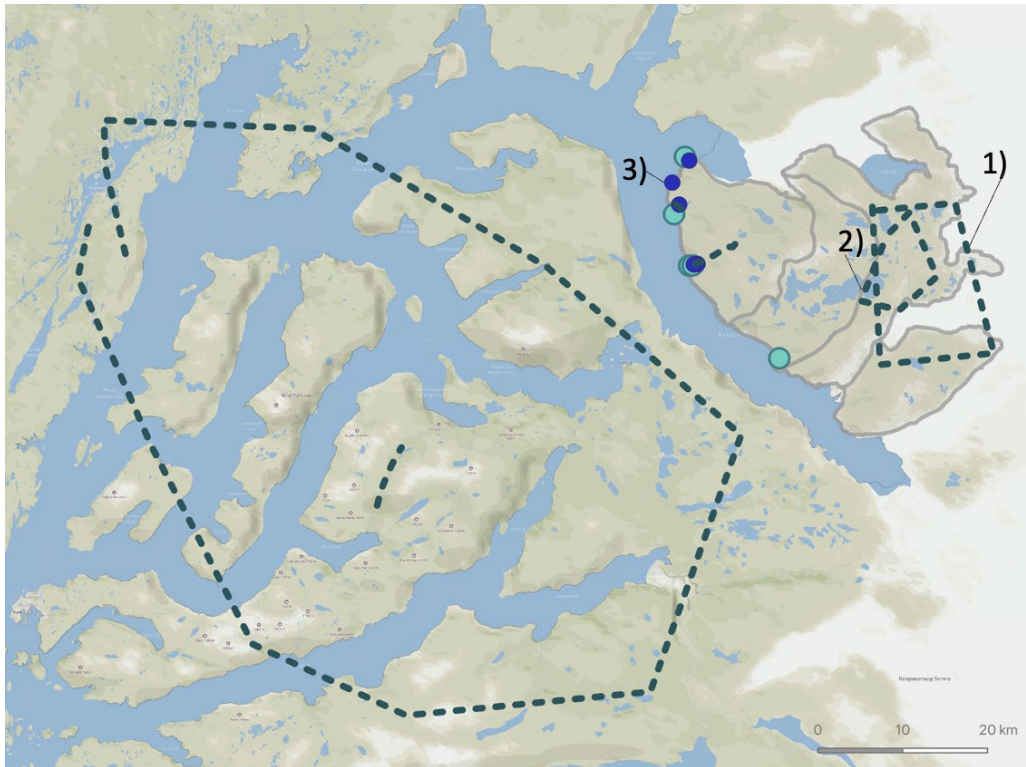
Nunatarsuaq akuersissuteqarfissattut toqqarneqassappat asimi tuperfiit, kisarfissat, piniariartarfittullu aqcutit ataatsimoorullugu aaqqissuunneqarneri atuisartut assigiinngitsut taakku akornanni susassareeqatigiilluarnissamut qujarnaareqataasinnaavoq.

Peqataasut piniarnermi suliarisartakkat aaqqissuunnissaannut siunnersuutunik ilalersuinissamut periarfissaqarsimapput. Akissuteqartut sammisassanik assigiinngitsunik toorsinnaasaat assigiinngitsut pingasuusimapput; asimi tuperfissat, kisarfissat, piniariarfittut aqcutissat. Akissuteqartut tuugassat toorsinnaasimavaat, aammalu asimi tuperfissanut, kisarfissanut piniarnermullu aqcutinut inissiiffissanik siunnersuuteqarsinnaasimallutik. Piniarnermik suliaqartunut assigiinngitsunut taakkununga siunnersuutit nalunaarneqarsinnaasimapput; 1) inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartoq, 2) tammajuitsussarsiorlutik piniartut, 3) ataatsimoorussatut asimi tuperfiit, kisarfiit, piniarnissamut aqcutit.

Tamatuma saniatigut peqataasut Nunatarsuarmi tammajuitsussarsiniarluni piniariarnissamut piffissaliunneqarsinnaasumik siunnersuuteqaqquneqarput.

5.2 Nunatarsuarmi sammisassat aaqqissuunnerat

Peqataasut ilaasa piniarnermik suliaqartunut assigiinngitsunut, inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartunut aamma tammajuitsussarsiniarlutik piniartunut tunngatitanut asimi tuperfissat, kisarfissat piniariarfittullu aqcutissat inissinnissaat toqqarsimavaat. Peqataasut marluk piniariarluni aqcutissanik taamaallaat nalunaarsuipput. Siunnersuutigineqartut nunap assingani takuneqarsinnaapput.

- Ankerplads
- Teltleire
- Jagtrute
- Den foreslåede koncession

(Kisarfik)

(Asimi tuperfiit)

(Piniarfissatut aqqut)

(Akuersissuteqarfissatut siunnersuutigisaaq)

Tuperfissatut siunnersuutit:

Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartunut asimi tuperfissatut inissiffissat 4, aammalu tammajuitsussarsiniarluni piniartunut asimi tuperfissatut inissiffissaq 1 nalunaarneqarsimapput.

Asimi tuperfissanut tunngatillugu 3) "Sooq sumi tuperfissat aammalu kisarfissat nalunaaqutsissavagut ? Taqqamaniittartut nalunngilagut sumiinersut, takornarialeriniat allallu sianigisaqanngitsut ikiorsiissutissaat?"

Kisarfissatut siunnersuutit:

Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartunut kisarfissatut inissiffissat 4, aammalu tammajuitsussarsiniarluni piniartunut kisarfissatut inissiffissaq 1 nalunaarneqarsimapput.

Piniarfissatut aqqutissanut siunnersuutit:

Piniarfissatut aqqutissanut siunnersuutit 6 nalunaagaasimapput. Taakkunanit 3 tammajuitsussarsiorluni piniarnermut, 3-sullu inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartunut. Ataatsimoorussatut piniarfissatut aqqummut nalunaakkamik siunnersuuteqartoqanngilaq.

Tammajuitsussarsiniarlunilu piniariarnermik sulialinnut piniarfissatut aqqustissatut siunnersuutitut naleqqiullugu oqaaseqaatit marluk nalunaagaapput.

1) "AKUERSISSUTEQARFINNGUSSAPPAT nalunaarsuiffik una, qulimiguulinnik atuivallaanngippata, piniartunut allanut akornusersuisoqarfiussanngilaq il. il."

2) "Tammajuitsitsiniarluni piniariartitsisoqalissagaluarpat aajuna ornitassa at allanik atuisunik ajoqusersuiffiunngitsumi"

5.2.1. Inissiffissatut siunnersuutitut attuumassutilinnik oqaaseqaatit

Asimi tuperfissanut tunngatillugu oqaaseqaatip ataatsip nunap assingani sooq nalunaaqutsersuisoqassanersoq apeqqutigaa: "Sooq Nunatarsuarmi atuisut nunap assingani ilisimasatik nalunaassavaat, tamannalu sumiiffimmik ilisimasaqanngitsunut takornariartitsinermik suliaqartut suliaqartartullu allat ikiornissaannik siunertaqartillugu?"

Oqaaseqaat arlalitsigut soqutigintartaqarpoq apeqqutissanillu allanik pilersitsilluni, soorlu; Allat iluaqutissaannik paasissutissanik ilisimasanillu avitseqatigiittoqassava, imaluunniit susassareqatigiilluarnissap siuarsarnissaa siunertaralugu suliarisat aqqissuunniarlugit ilisimasanik avitseqatigiittoqassava? Pineqartoq kingulleq misissuinerup siunertarisimavaa.

Piniarfissatut aqqustit nalunaarsornerinut naleqqiullugit oqaaseqaatit taakku 2 assut assigiipput, piniarfissatut aqqummik aalajangersimasumik ataatsimik tammajuitsussarsiorlutik piniariat atuisanerannik, sumiiffimmik atuisartunik allanik akornusersuissanngitsumik kaammattuuteqarlutik. Aappaata qulimiguullit annertuallaamik atorneqarnerisa akornusersuisinnaanerit erseqqissarpaa.

Inuussutissarsiuutigalugu sunngiffimmilu piniartut aamma tammajuitsussarsiniarlutik piniariartitsisartut tamarmik immikkut piniarnermik suliaqartarnissaannik oqaaseqaatit kaammattuipput. Asimi tuperfissanut, kisarfissanut aamma piniarfissatut aqqustinut ataatsimoorussatut inissiisoqarnissamut kaammattuisoqanngilaq.

Nunatarsuarmi tammajuitsussarsiniarluni piniarnissamut piffissanut siunnersuutit nalunaarneqartut makkuupput:

"15.-30. decembari".

"Nunatarsuarmiinnissaa akerlerilluinnagaara".

"Septembari. Oktobari taarusukkaluarpara. Kisianni piffissami tassani Nunatarsuarmut umiatsiarnissaq ajornarsikkajuttarpoq".

Oqaaseqaatit assigiit marluk: "Soqanngilaq"

"Januaarimi".

"Pinngortitaleriffiup Kalaallit Nunaanni tuttuarnissamut piffissanik innersuutigisarpai".

"Nunap assinga".

"Nunatarsuarmi piniarnerup suli annertunerulernissaa kissaatiginnginnakku piffissamik taaserusunnginneruvunga".

5.3. "Nunatarsuarmi sammisassanik aqqissuussinerit"-mut inernerit ilaat

Peqataasut ataasiakkaat piniarnermik sulialinnut assigiinngitsunut, inuussutissarsiuutigalugu sunngiffimmilu piniartunut aamma tammajuitsussarsiniarluni piniartunut tunngatitanik asimi tuperfissat, kisarfissat, piniarfissatullu aqqustit inissinnissaat toqqarpaat. Peqataasut 2 piniarfissatut aqqustit taamaallaat nalunaarsimavaat.

Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartunut asimi tuperfissatut inissiffissat 2, aammalu tammajuitsussarsiniarluni piniarnermi asimi tuperfissatut inissiffissaq 1 nalunaarneqarsimapput.

Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartunut kisarfissatut inissiffissat 2, aammalu tammajuitsussarsiniarluni piniarnermi kisarfissatut inissiffissaq 1 nalunaarneqarsimapput.

Piniarfissatut aqqutitut siunnersuutit 6 nalunaarsorneqarsimapput. Taakkunanga tammajuitsussarsiniarluni piniartunut aqqutit 3 aamma inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartunut aqqutit 3. Ataatsimoorussatut aqqutissatut nalunaarsukkanik siunnersuuteqartoqanngilaq.

Akissuteqartut ilaasa sulianut inissiiffinnut attuumassuteqartunik oqaaseqaatinik nalunaarnissartik toqqarsimavaat. Asimi tuperfennut naleqqiullugit oqaaseqaat ataaseq, piniarfissatullu aqqutitut naleqqiullugit oqaaseqaatit marluk.

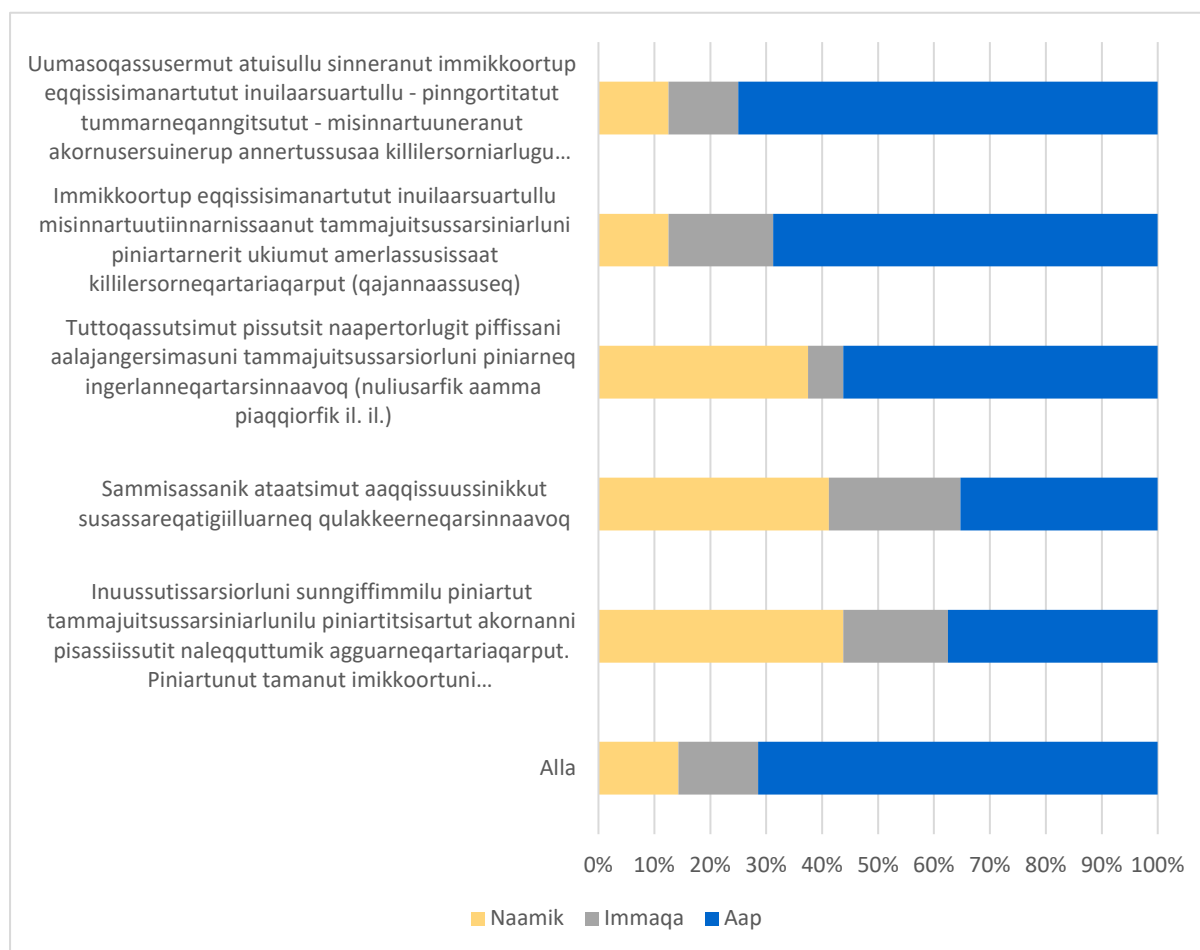
Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartut aamma tammajuitsussarsiniarluni piniariartitsisartut piniarnermik sammisaminnik immikkoorlutik isumaginnittarnissaannik oqaaseqaatit kaammattuuteqarput. Asimi tupertarfinnut, kisartarfinnut aamma piniarfissatut aqqutitut ataatsimoorussatut inissiisoqassasoq kaammattuutigineqanngilaq.

Nunatarsuaq sumiiffittut akuersissuteqarfiulnerna, imaluunniit akuersissutissanut atugaatitaassannginnera apeqqutaatinagu inatsisit atuuttu najoqqutaralugit Nunatarsuarmi tammajuitsussarsiniarluni, inuussutissarsiutigalugu aamma sunngiffimmi piniartoqarsinnaavoq. Taamaattumik inuussutissarsiutitut sunngiffimmilu piniartut piniariartarnerinit ilanngussuinani tammajuitsussarsiniarluni piniartut piniariartarnissaannut immikkut inissisimaffiliinissap kaammattuutiginnera malunnartuuvoq.

6.1. Sammisassat malittarisaliornissaat

Misissuinermi sammisassanik malittarisassiornissamut siunnersuutit 5 inissinneqarsimapput. Akissuteqarfissami *aap'imi*, *immaqa'mi*, imaluunniit *naagga'mi* nalunaarsuinikkut siunnersuutini assigiinngitsuni taakkunani isumaqataanertik pillugu peqataasoq nalunaaqquneqarsimavoq. Tamatumani saniatigut malittarisassiornissamut siunnersuutit allanik peqataasut ilanngussaqaarfigisinnaasaanik, imaluunniit isumassarsiatut siunnersuutitut inissinneqartunut taakkununga oqaaseqaatinik ilanngussaqaarsinnaaffigisaanik oqaaseqaatitut allattuiffissaqarsimavoq.

6.2 “Sammissassat malittarisaliornissaat”

“Uumasoqassusermut atuisullu sinneranut immikkoortup eqqissisimanartutut inuilaarsuartullu - pinngortitatut tummarneqanngitsutut - misinnartuuneranut akornusersuinerup annertussusaa killilersorniarlugu qulimiguulinnik atuneq aqqissuussamik ingerlanneqartariaqarpoq”-mut assut akuersaartoqarpoq, 75 %-it missaannik.

Taamatuttaaq “Sumiiffiup eqqissisimasuullunilu inuilaarsuartut ittuuneranik (nammataqarsinnaanerani) attassiniarluni ukiuni ataasiakkaani tamani tammajuitsussarsiniarluni piniartarnerit amerlassusaaat killiersimaneqartariaqarput”-mut malunnartumik akuerinnittoqarpoq, 69 %-iusunit.

Affaasa sinnerisa, 57 %-it missaasa tuttu uumasuusut kinguaassiortarnerannut (nulusarfii piaqqisarfiilu il.il.) sianiginnilluni tammajuitsussarsiniarluni piniarneq ukiup ilaani aalajangersimasuni neqeroortutigineqartassasoq kaammattuutigaat. Inatsilersuinissamik siunnersuummi tassani 36 %-it missaat isumaqataangillat.

Siunnersuummut “Sammissanik ataatsimoorussatut aqqiissuussineq susassareqatigiilluarnermik qularnaarisinnaavoq”-mut naleqqiullugu isummat assigiinngiiaarput. Siunnersuummut 37 %-it missaat akerliupput. 28 %-it missaat immaqa akissutigaaat, 35 %-illu anngaapput. Ataatsimoorussatut aqqissuussinissaq pillugu siunnersuut akissuteqartunit 28 %-imit qularutigineqartoq oqaatigineqarsinnaavoq.

Aaqqiissutissatut siunnersuummut, "Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartut aamma tammajuitsussarsiniarluni piniariartitsisartut akornanni pannernik pisassarisat naammaginatsumik agguataarneqartariaqarput. Piniarnermik sulialinnut tamanut sumiiffinni akuersissuteqarfiusuni pannerit naammattuunissaat qularnaarniarlugu taamaaliortoqassaaq"-mut naleqqiullugu isummani assigiinngiaartoqaqqippoq. Affai inorlugit, 42 %-it missaat siunnersuummut akerliupput, 37 %-it missaat anngaallutik, 21 %-illu missaat immaqqa oqaatigalugu.

Pineqartumut "siunnersuut alla"-mut ilanngussiffiusinnaasumut malunnartumik akuersaartoqarpoq, 71 %-it missaannik. Amerlanerpaat inatsisilersuutitut suliarisanik allanik atuisoqarsinnaasoq isumaqatigaat. Aaqqissuussinissamut siunnersuutitut allanut 14 %-it akerliupput, 15 %-illu missaat taakkununga immaqqa oqaatigalugu.

6.2.1. "Sammissassat malittarisaliornissaat"-nut oqaaseqaatit

Akissuteqartut 5 oqaaseqaatinik allannissartik toqqarsimavaat.

"Tammajuitsussarsiniarluni piniarnermut qujaannarpunga".

"Aningaasarpasuit eqqartorneqartillugit sammisaqartitsisut najukkami piniartumut sakkortusaarsinnaasarput peersitsiniaannaavillutik. Kangerlussuarmi tamanna takornartaanngilaq".

"Najukkamut pisussaaffiliinikkut imaluunniit akuersissuteqarneq najukkamut atassuserneqarneratigut qulakkeerneqartariaqarpoq. Akileraarutitigut akitsuutitigullu Kalaallit Nunaannut akiliisoqassaaq".

"Akuersissuteqartoq aningaasarsiornissamik soqutigisaqartillugu suna tamaat angullugu annaasassani annikinnerpaaffimmiitinniartussaammagit atueqatigiittoqarsinnaanngilaq. Sunngiffimmi piniartut isertitassanik annaasaqartitsisuupput".

"Tammajuitsussarsiniarluni piniartitsisut soqutigisarinerpaavaat pisariaqartinneqartoq sinnerlugu uumasunik pisaqartoqannginnissaa, piniartitsisup inuussutissarsiutigamiuk. Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartut piujuartitsisumik piniariaaseqartuaannanngimmata piniartitsisoq immikkoortumi uumasunik ingerlatsilluarnerpaassaaq".

Oqaaseqaatit 3 tammajuitsussarsiniarluni piniarnermut aamma tamakkuninnga suliaqartuusunut naleqqiullugu akerliunermik oqaatiginiagaqarput. Tammajuitsussarsiorlutik piniariartitsisartunut naleqqiullugu oqaaseqaat 1 iluarinnittumik oqaatiginiagaqarpoq, aammalu inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartut piniarnermut piujuartitsinermik iliuseqartuujuartuunnginnerinik isorinnilluni. Oqaaseqaat ataaseq akuersissutini sumiiffinnut toqqammaveqartitsinerup annertusitinnissaanut kaammattuuteqarpoq.

6.3. "Sammissassat malittarisaliornissaat" inernerisa ilaat

Malittarisassatut siunnersuutini tullinnguuttuni sisamani malunnartumik isumaqatiginnittoqarpoq:

- 1) Qulimiguullit atornissaannut malittarisalioneq
- 2) Tammajuitsussarsiniarluni piniariarnerit amerlassusaat
- 3) Tammajuitsussarsiniarluni piniarnerit piffissami aalajangersimasumiitinneri
- 4) Allat (Malittarisalionerit nassuiarneqanngitsut)

Malittarisaliuutussatut siunnersuutitut makkununga 2-nnut naleqqiullugu isummat assigiinngitsut saqqummiunneqarlutik:

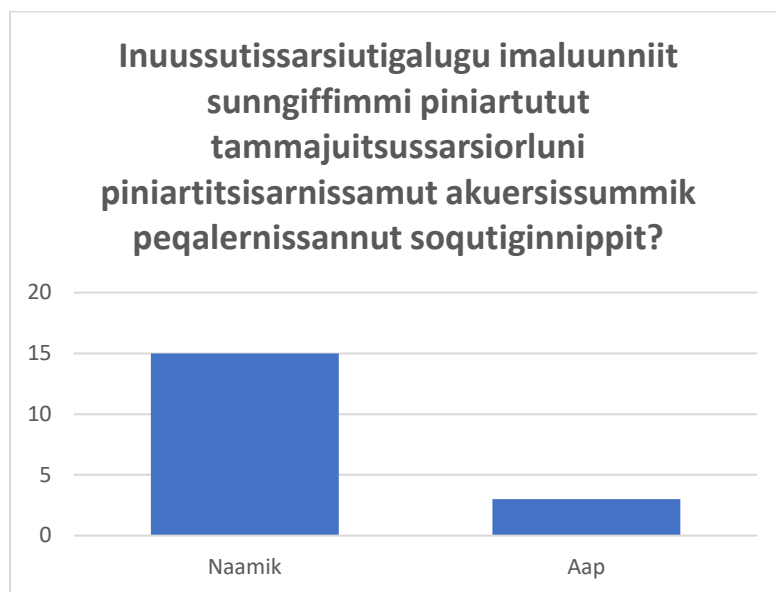
- 1) Suliarisassanik ataatsimoorussamik aaqqissuussinerit
- 2) Pannernut pisassiissutit naammaginatsumik agguataarneqarneri

7.1 Tammajuitsussarsiniarluni piniariartarnernik neqerooruteqartartut akuerisaaneq

Tammajuitsussarsiniarluni piniarnerni ileqqorisamissut inuussutissarsiutigalugu sunngiffimminilu piniariartartut tamakku peqataatinneqarnissaasa pingaaruteqarneri oqaloqatiginnilluni ataatsimiinnermi oqaatigineqarpoq. Taamaattumik inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmi piniartut tammajuitsussarsiniarluni piniariartarnernik neqerooruteqartartut akuersissummik pissarserusuneri pillugit misissuinissaq soqutiginarsimavoq.

Akisiffissani *aap*, *naagga* imaluunniit *immaqa*’mi apeqqummik inuussutissarsiutigalugu imaluunniit sunngiffimmi piniartup apeqqut akisinnaasimavaa. Tamatuma saniatigut qaqugumut aamma sumimut siunnersuutit pillugit inuussutissarsiutigalugu imaluunniit sunngiffimmi piniartut aperineqarsimapput.

7.2. “Tammajuitsussarsiniarluni piniariartarnernik neqerooruteqartartut akuerisaaneq”-mut soqutiginnineq

Apeqqummut akissuteqarnissaq inuussutissarsiutigalugu imaluunniit sunngiffimmi piniartut katillugit 18-it toqqarsimavaat. Malunnartumik amerlanerussutillit, 18-it 15-it, akuersissummik pissarsinissaq kissaatiginnikkitsik akissutigaat. 3 soqutiginnippit, taakkunanit 1 ilumoorullugu soqutiginnilluni, aammalu qaqugumut sumiiffissaanullu siunnersuummik nassiussaqaarsimalluni: “Pisinnaagaangama. Nuummi”.

7.3 “Tammajuitsussarsiniarluni piniariartarnernik neqerooruteqartartut akuerisaaneq”-up inernerisaata ilaa

Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmi piniartuni misissuinerup akornanniittuni tammajuitsussarsiniarluni piniariartitsisarnermut neqerooruteqartartut akuersissummik pissarsinissaq ikittuinnarnit soqutigineqarpoq.

8.1 Qujassuteqarneq, inaarutaasunillu oqaaseqaateqarsinnaanermut periarfissaq

Misissuinerup quppernerani kingullermi paasissutsisanik aamma isummanik nalunaarnermik ilassuteqarnerannut akissuteqartut qutsavigineqarput. Tamatuma saniatigut peqataasut killiligaanngitsumik allatanik ilassuteqarsinnaasimapput.

8.2. "Inaarutaasumik oqaaseqaatit"

Inaarutaasumik oqaaseqaammik ilanngussaqaarnissamut periarfissamik peqataasunit 6 atuipput:

1) "Sermersooq Kommunermiut atorfilittat kommunalbestyrelsimiittut qanoq paasisinnaavaat ilumut eqqortumik suleriaaseqaarnersut? Tammajuitsorsiniarlutik piniariartitsinnaaneq ajoraluartumik inerteqqutaanngilaq naak killilersortariaqaraluartut aamma tusarniaatitaasarnert kusanaaqaat tuaviuussat paasissutissanillu amigartarlutik, innuttaasusugut qulaavaaginnarluta aaliangiisarnert qaqugu unitsissagamik!? Koncessionit asuli avammut toqqoqqasumik ussasaarutaannaapput, aamma tusartuarpagut Kangerlussuarmi trofæjagtitsineq ajornartorsiutinngornikuusoq minnerunngitsumik aamma helikopterimik atuineq ilanngullugu. Nuummi taamatut atugaqalerusunngilagut! Tusarniaanerit pitsanngorsartariaqarpaat, innuttaasunut massakkutuullu misissuititseqqaarluni aammalu ataatsimiitsitseqqaartarluni pissusissamisuussagaluarpoq. Atorfilittat immaqaku sammisat assingiinngitsunut akuusarneramik? naak inhabiliususaagaluilluunniit? Ingerlarsortitaaginnartarnerpullusooq? Apeqquernartoqartarmat ilannguppara".

2) Nuup Kangerluani aamma Ameralimmi sunngiffimmi piniartutut assut piniartoqarnera misigisagarereerparput. Nuummut tikerartorpassuit, kiisalu amerlasuut angallammut akissaqaleriartorsimanerisa uagut sunngiffitsinni piniartartut arlaleriartuta angalasariaqartalernerput, aammalu uumasut piniarniarlugit sumiiffiit nutaat nassaariartuartaqaleneri nassataarat. Akuersissutit Paamiut eqqaanni sumiiffinnut nuussigit, tamaanimi piniariartoqarneq annikinneruvoq, taamaalillunilu sumiiffimmi takornarianit isertitaqarsinnaanerit annertusineqassapput. Tamanna kikkut tamarmik iluaqutigissavaat.

3) Aap, inerteqqutaaleqqittariaqarpoq.

4) Isumaqarpunga takornarialerisunut tammajuitsussarsiniarlunilu piniartunut inissisimaffik uloriarnarpallaatoq.

5) Takornarialerineq najukkami innuttaasunut kalluisussanngortitsisussaannngisaannartussaavoq.

6) Nunatsinni ileqquliussatut piniariartarnermi naleqartitat/piniariaatsit tamakku aallaavigalugit tammajuitsussarsiorluni piniariartarnerit ingerlanneqartarnissaannik najoqqutassiisunik malittarisassianik/politikkinik/toqqammavissanik/malittarisassianik suliaqartoqartariaqarpoq. Ileqqorisamittut atuisartut kingullinngortitaassanngillat. Qaqugukkulluunniit najugaqarfinit inuit piniarnermut nunaminertanillu atuisarnernut pisinnaatitaaffiinik malittarinninnissaq pingaarnersiorneqassaaq. Sumiiffinni aalajangersimasuni atueriaatsinut allanut nunaminertamik atugassiineq pillugu aalajangiussinerni matussusiisumik innuttaasunik ilanngussuisoqartassaaq. Tuttunik ukioqatigiikkuutaanik pisassaqaarluarfiunngitsuni tammajuitsussarsiorluni piniariarnermut pisassanik tunniussisoqassanngilaq. Tammajuitsussarsiorluni piniarnermik pitsaanagerusumik nakkutilliisarneq pingaarnersiorneqassaaq. Tammajuitsussarsiorluni piniariartitsisarnermik takornariartitsinerup uniffeerunnissaa pinaveerniarlugu. Nuummi innuttaasut amerlassusaat/eqmassusaat qaffasissuuvoq, piniariartarnerlu assorsuaq annertuseriarsimavoq. Taamaattumik tammajuitsussarsiorluni piniariarnermut akuersissutinut Nuup eqqaa naleqqutinngilaq. Sumiiffinnut akuersissuteqarfinnut kisimaassisinnaatitaaneq piginnittumut isertitaqarnissamut periarfissiivoq, taamaattumillu tassaanngilaq takornariartitsinerimik suliarisaq eqimattut siamasinnerusut imaluunniit inuiaqatigiit aningaasarsiorfiginngisaat. Akileraartitsinerimut pissutsinik eqquusuinikkut takornariartitsinermit isertitat pitsaanagerusumik agguataarneqassapput".

8.3. "Inaarutaasumik oqaaseqaatit"-nut inernerisat ilaat

Inaarutaasumik oqaaseqaatinik akissuteqartut 6 nalunaarsimapput:

Oqaaseqaatit tammajuitsussarsiorluni piniariartarnernut akuersissutinullu qularuteqarfiupput. Akuersissutinik aamma tammajuitsussarsiorluni piniariartarnernut annertumik inatsilersuisoqassasoq annertunermillu nakkutillisoqassasoq kaammattuutigineqarpoq. Taamatuttaaq akuersissutit annertunerusumik najugaqarfisamat tunngaviligaanissaannik, aammalu inuiaqatigiit akuersissutinik aningaasarsiornissaannik qularnaarisussanik akileraartitsinikkut pissutsinik eqqussisoqarnissaq pillugit kisaatigisaqartoqarpoq.

Inuiaqatigiinni pitsaaneruseqarluunilu annertunerusumik inuiaqatigiinnik peqataatitsinissaq kaammattuutigineqarput.

Matumattut ittunik misissuinerit, taakkununga (attuumassutilinnik) ataatsimiinertalinnik inassuteqartoqarpoq.

9. Inernerit maluginiagassat

Peqataasutut inissisimaneq

Akissuteqartunit amerlanerpaat sunngiffimmi aalisartutut aamma piniartutut inissisimaffigisamat peqataapput, arlallillu Nunatarsuaq piniariartarfittut atugaraat. Aammattaaq attuumassutilittut pisortaqaarfii sinniisui, aamma najugaqarfimmit soqutigisallit ataasiakkaat peqataapput. Inuussutissarsiutigalugu aalisartut piniartullu 2 peqataapput. Takornariartitsinermik sulialinnit inissisimaffilinnit peqataasoqanngilaq.

Nuup eqqaani akuersissuteqarfiit pilersinnissaannut tunngaviliinerit akuersaartut imaluunniit akerliusut.

Peqataasut tunngavilersuutini tullinguuttuni marlunni malunnartumik akerliunngikkunik isumaqataapput:

- Tunngavilersuummut akuersaartumut: “Nuup Kangerluata takornariartitsinerup tikiqqarfissatut pitsaassusaanik Nunatarsuarmi tammajuitsussarsiorluni piniariartitsisarneq annertusaassaaq”-mut amerlanerussutillit, 58 %-it missaat assut imaluunniit malunnartumik **isumaqataanngillat**.

Nunatarsuup najugaqarfimmit piniariartarnernut taamaallaat atornerqartariaqarneranik, aammalu Kangerlussuup tammajuitsussarsiorluni piniariartarfittut piukkunnartuuneranik paasinninnermik tunngaviliissuummut oqaaseqaatit takussutissiipput. Oqaaseqaatini marlussuit kangerlummi maannakkut takornariartitsinermik suliaqarnerit annertuumik imaluunniit akornusersuisumik inissisimaffeqalersimaneramik oqaatiginnipput.

- Tunngavilersuummut akerliliisumut “Innuttaasunik peqataatitsinerit, paasissutissat oqaloqatiginninnerillu naammattumik ingerlanneqarnikuunngimmata akuersissutinullu piffissaanngikkallarmat”-mut malunnartumik amerlanerussutillit, 70 %-it missaat, assut imaluunniit malunnartumik **isumaqatiginnipput**.

Oqaaseqaateqartut arlallit kommunip paasissutissiinanilu peqataatitsinnginnera isornartorsiorpaat. Taamaattorli ataaseq allappoq pitsaasumik paasissutissiisoqarlunilu pitsaasumik innuttaasunik ataatsimiisitsisoqarsimasoq.

Nuup eqqaani sumiiffinnik akuersissuteqarfissanik toqqaanerit

Tammajuitsussarsiorluni piniariarfissanut akuersissuteqarfissatut sumiiffiit siunnersuutigisat sisamat akornanni peqataasut toqqagassinneqarsimapput:

- 1) Nunatarsuaq tamarmi
- 2) Nunatarsuup ilaani sumiiffimmi aalajangersimasumi
- 3) Nuup eqqaani sumiiffimmi allami
- 4) Kalaallit Nunaanni sumiiffimmi allami

Sumiiffittut toqqakkatut nuannarineqarnerpaaq tassaavoq “Kalaallit Nunaanni sumiiffik alla”.

Sumiiffinnik akuersissuteqarfissatut tulluartitanik/tulluartinngisanik nalunaarsuinerit

Akuersissuteqarfittut sumiiffinnut **piukkunnartutut** Nuup kujataani sumiiffiit amerlanerussutillit, 2/3, nalunaarsimavaat. Ikinnerussutillit, 1/3, Nunatarsuaq akuersissuteqarfittut sumiiffittut **piukkunnarnerarlugu** nalunaarsimavaat.

Nunatarsuaq, aamma Nuup Kangerluata qinngua, ilanngullugit qanitatut sanilerisani avannarleq kujallerlu akuersissuteqarfissatut sumiiffittut **piukkunnannngitsutut** nalunaarneqarput.

Nuup kujataani, Paamiuni imaluunniit Qeqertarsuatsiaani akuersissutit inissinnissaannut malunnaatilimmik isumaqarnermik oqaaseqaatit takussutissiipput. Aammattaaq tammajuitsussarsiorluni piniariartarfittut Kangerlussuup sumiiffinni piukkunnartuunerarlugu oqaatigineqarpoq.

Oqaaseqaatini ataatsip Nunatarsuup ilorpiaa kujaterpiaalu inassutigaa.

Akuersissuteqarfittut sumiiffimmik piginnittoq tamatumunnga piginnittuunialissanngitsoq oqaatigineqarpoq.

Najugaqarfimmi inuttaasut sianigineqarnissaat pillugu kissaatigisaq taaneqarpoq.

Atuisut assigiinngitsut susassareqatigiinnerat

Akissuteqartuni affai inulaarlugit piniariartitsisartut assigiinngitsut akornanni aaqqiagiinnginnerit/ajornartorsutit misigisimavaat, aammalu piniariarnermik suliarisat aamma takornariartitsinermik suliarisat akornanni aaqqiagiinnginnerit misigisimallugit.

Oqaaseqaatinut naleqqiullugit aaqqiagiinnginnerni tammajuitsussarsiorluni piniariartitsisartut najugaqarfimmit piniartunut naalagaaniartutut pissusilersortarnerinut tunngapput, kiisalu aalisartarfiup piniariartarfiullu nalerpiaani najugaqarfimmi inuit atuisarfittut sumiiffigisaanni takornariat ingerlaartarnerannut tunngallutik.

Nunatarsuarmi suliaqarnerit aqqissuunnerat

Asimi tuperfissanut, kisarfissanut, inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartunut aamma tammajuitsussarsiorlutik piniariartitsisartunut piniarfissatut aqqutinut inissiiffissatut siunnersuutit peqataasut nalunaarsorsimavaat. Ataatsimoorussatut asimi tuperfissanut, kisarfissanut piniarfissatullu aqqutissannut siunnersuuteqangilaq.

Inuussutissarsiutigalugu sunngiffimmilu piniartut piniarnermik suliarisaannit tammajuitsussarsiorluni piniariat piniarnermik suliarisaasa immikkoortinnissaat pillugu kissaateqartoqartoq nalunaarsuinerit takutippaat.

Sammissassat malittarisaliornissaat

Misissuinerimi sammissassanik malittarisaliuussinissamut siunnersuutit 5 inissinneqarsimapput, siunnersuutini tullinnguuttuni sisamani malunnartumik isumaqatiginnittoqarpoq:

- 1) Qulimiguullit atornissaannut malittarisalionerq
- 2) Tammajuitsussarsiniarluni piniartitsinerit amerlassusaat
- 3) Piffissami aalajangersimasumi tammajuitsussarsiniarluni piniarneq
- 4) Allat (Malittarisalionerit nassuiarneqanngitsut)

Tammajuitsussarsiniarluni piniarnermik annertunerusumik malittarisaliornissaq pillugu tamatigoortumik kissaateqartoqartoq inernerisap takutippaa.

Tammajuitsussarsiniarluni piniariartitsinerimik neqerooruteqartartut akuerisaaneq

Akuersissummik pissarsinissamik **kissaateqannginnerminnik** amerlanerussutillit malunnartut, 18-init 15-it akissuteqarput. 3 soqutiginnipput, taakkunani 1 ilumoorullugu soqutiginnilluni, aammalu qaqugukkumut sumiiffissamullu siunnersuummik ilanngussaqaarsimalluni.

10. Inernerit tamanut saqqummiunneqarneri

Inernerisat saqqummiunnerinik ilutsinik malunnik Pinngortitaleriffik aamma Maptionnaire suliaqarput. Iluseq nalinginnaasoq, tassaasoq nalunaarusiaq takussutissiisunik assiliartalersugaq, kiisalu nutaaliariasatut iluseq, Pinngortitaleriffiup nittartagaani qarasaasiakkut pissarsiarineqarsinnaalersussa. Qarasaasiakkut ilutsip inernerisat takussutissiisutut assiliartalersorlugit naatsunillu oqaasertalersorlugit saqqummiutissavai. Tamakku saniatigut taanna inernerisat ilaannut apeqqutinik oqaaseqaatinillu oqaasertalersuisinnaaffilimmik akuleruffissatut atuuffeqassaaq. Apeqqutit oqaaseqaatillu taakku pisortaqarfinnit attuumassutilinnit, peqatigiiffinnit aamma innuttaasunit soqutiginnittunit oqaasertalersorneqarsinnaapput. Taamatut iliornitsigut inernerisat ilaanni itisiliisinnaassaagut, imaaluunniit oqaaseqaateqarsinnaassalluta. Qarasaasiakkut iluseq takuneqarsinnaavoq uani [tooruk](#)

Soqutigisaqatigiit inernerisat pillugit januaarip 13.-anni ataatsimiinnermut aggeqquneqarsimapput, ilutsinut taakkununga marlunnut allaqqaakkat oqaluuserineqarlutik. Apeqqutissatut imaluunniit oqaaseqaatissatut siunnersuutit saqqummiussinernut ilanngussorneqarput.

Tusagassiorfinnut nalunaarut nassiunneqarpoq, saqqummiussinermillu iluserisat tamarmik tamanut saqqummiunneqarlutillu februaari aallartilernerani 2023-mi Pinngortitaleriffiup nittartagaani Facebookimilu quppernerani nalunaarutigineqarput.

Misissuinerup tunuliaqutaa

Nunatarsuup nunataata atorneqarnissaa pillugu maannakkut soqutigisatigut aqqiagiinnginneq

Maannakkut kommunip pilersaarutaa najoqqutaralugu Nunatarsuaq tassaavoq sanaartorfigeqqusaanngitsutut immikkoortup ilaata 02-p ilaa, pinngortitamilu sumiiffittut iliuuseqarfigisassaannngitsutut atugassiarineqarpoq. Nunatarsuaq Nuup Kangerluata qinnguaniippoq, tamannalu najugaqarfimmit inuussutissarsiutigalugu sunngiffimminnilu piniartut piniariartarfigaat. 2022-mi aasaq naalersoq tammajuitsussarsiorluni piniariarnernut sumiiffittut akuersissuteqarfiusutut Nunatarsuup toqqagaanissaanik siunnersuuteqarnissamut najugaqarfigisamit innutaasoq pilersitsivoq.

Saaffiginnissummik tassannga tunngaveqarluni Kommuneqarfik Sermersuup pilersaarusionermit oqartussaasoqarfiata kommunip pilersaarutaanut tapiliummut siunnersuut suliarisimavaa, tassanilu tammajuitsussarsiorluni piniariarnermut Nunatarsuaq akuersissuteqarfittut sumiiffittut

atorneqarsinnaalissalluni. Siunnersuut inatsisitigut pisussaaffigisatut tamanut ammasumik piffissami 31. aggusti-26. oktobari 2022-mi tusarniaassutaasimavoq, tassungalu atatillugu Kommuneqarfik Sermersuup pilersaarusiornermut oqartussaasoqarfia siunnersuut pillugu tamanut ammasumik paasisitsiniaanermik ataatsimiisitsivoq, Hotel Hans Egedemi ulloq 12. oktobari 2022-mi, nal. 17-19-imi pisumi. Namminersorlutik Oqartussani Nunanut Allanut, Inuussutissarsiornermut Niuernermullu Naalakkersuisoqarfia peqataavoq, tassanilu akuersissuteqartarnermut najoqqutarisaq neqerooruteqartarnermullu iluserisaq pillugit ilisimatitsilluni. Oqaaserineqartut malillugit paasisitsiniaanermik ataatsimiinnerup nalaani Nunatarsuaq akuersissuteqarfittut sumiiffittut toqqarnissaa pillugu siunnersuummut isummat avissaaqqasut oqaatigineqarput.

Aammattaaq tammajuitsussarsiniarluni piniariartarfittut Nunatarsuup akuersissuteqarfittut sumiiffittut toqqarneqarnissaa pillugu Facebookimi isummat avissaaqqasut oqaatigineqarput. Tamatuma saniatigut pilersinniakkamut ataatsimoorussatut maalaarutip nassiunneqarnissaa siunertaralugu Facebook aqputigalugu qarasaasiakkut atsiuineramik katersuisoqarsimavoq.

2023-p aallartinnerani Sanaartornermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliap ataatsimiinnerani siunnersuut oqaluuserineqarpoq.

Sooruna Pinngortitaleriffiup tammajuitsussarsiniarluni piniarnermut akuersissuteqarnerup misissornissaa soqutigigaa

EU-mit aningaasaliiffineqartutut ilisimatusarnermik suliniummi, ArcticHubs'imi Pinngortitaleriffik peqataavoq, misissugaralugit Nuup Kangerluani aamma Nuup eqqaani nunap inoqqaavi aamma takornariartitsineq. Taamaattumik nunatami sumiiffimmik Nunatarsuarmik atuinermut tunngasutut soqutigisaqaqatigiinni aaqqiagiinngittoqarnermik misissuineq soqutiginarmissimavarput.

Sooruna Nunatarsuup akuersissuteqarfittut sumiiffissatut toqqarnissaa pillugu siunnersuummut ilaat isumaqataasut ilaallu akerliusut? Nunatarsuaq tammajuitsussarsiorluni piniarnermut akuersissutinut nunatatut sumiiffittut Nunatarsuaq piukkunnangitsuusoq naliliiffineqassappat nunatami sumiiffiit allat sorliit taava piukkunnarnerussappat? Nunatarsuarmi akuersissuteqarfittut sumiiffimmik pilersitsisoqassappat piniarnermik suliaqarnerit qanoq inatsisilersorlugillu aqqissuunneqassappat, taamaalilluni inuussutissarsiuutigalugu sunngiffimmilu piniartut aamma tammajuitsussarsiniarlutik piniariarnermik suliaqartut nutaat akornanni pitsaasumik susassareqatigiinneq qularnaarniarlugu? Piniarnermik suliarisat assigiinngitsut qanoq inatsisilersorneqassappat, tamatumuunakkut avatangiisunik nipimik, pujoralammik, tipimmik allanillu avatangiisunik artukkiinerit, avatangiisunik uumasullu inuunerannik akornusersuinernik nassataqartitsinnaasunik annikillisaaniarluni?

Arlalinnik sammivilimmik ilisimasalik tunngavissanik aamma assigiinngisitaartunik siunnersuutunik peqatigiilluni pilersitsiniarluni soqutigisaqaqatigiit suleqatigiinnerat

ArcticHubs No 869580'imik suliniummi misissueriaatsit assigiinngitsut atugaraagut, tamatumani soqutigisaqaqatigiit assigiinngitsut peqataatillugit. Oqartussaasoqarfinit, kattuffinit innuttaasunillu assigiinngitsunit soqutigisaqaqatigiinnik suleqateqarnermut siunertaq tassaavoq suliarisat killeqarfii qaangerlugit arlalinnillu sammiveqartumik ilisimasalik tunngavissanik, aamma assigiinngisitaartunik isummanik, aamma pisuussutinik pinngortitamut kultureqarnermullu naleqqussagaasumik pijuartitsisumik iluaquteqarnissamut siunnersuutunik peqatigiilluni pilersitsinissaq.

Aallarniutigalugu Kommuneqarfik Sermersuumi Pilersaarusiornermut oqartussaasoqarfimmit, aamma Inuussutissarsiornermut immikkoortoqarfimmit sinniisunik suleqateqarnissamut pilersitsivugut. Namminersorlutik Oqartussani Inuussutissarsiornermut Naalakkersuisoqarfik,

najugaqarfigisami aalisartut piniartullu peqatigiiffii, NAPP, Neqitaq aamma NTPAP, kiisalu akuersissummik qinnuteqartoq ilanngullugit.

Suleqatigiinnissamut suleqatigiissitaq novembarimi aamma decembarimi oqaloqatiginninnermik marlussoriarlutik ataatsimiipput, taakkulu arlalinnik sammivilinnik ilisimasanik attuumassutilinnik, aamma assigiinngiaartunik isummanik, kiisalu misissuinerup ilusissaanut siunnersuutunik tunisisimapput.

Pingaarnertigut oqaloqatiginninnermik ataatsimiissimanerit ilisarnaatigisimavaat illua'tungeriilluni soqutiginninnerit, tusagaqarusussuseq, aamma pimoorussineq. Ataatsimiinnerit qujamasuutigalugit oqaatiginnittoqarsimavoq, taakku illua'tungerisat inissisimaffiinnik, ilisimasaannik isumaannillu pitsaanerusementik paasisaqarnermik pilersitsisimammata. Taamaattorli ataatsimiinnermi soqutigisaqatiginninnermi aqqiagiinnginnerit pisoqarfiini inissaqarfeqarnissaq peqataaffeqarnissarlutamatigut oqitsuinnaaneq ajorpoq. Tamanna ataqqinninnermik akuerinninnermillu pisariaqartitsivoq. Pakatsisimanerimik oqaatiginninnerit, avoqqaarissutit aamma tunuarsimaniarnermik isummiussat ataasiakkaat saqqummiunneqarput akuerineqarlutillu.

Oqartussaasutut sinniisutut taamaallaat atorfeqarfigisap oqartussaaffittut suliasaqarfigisaa sinnerlugu oqaaseqartoqarsinnaasoq taakkartuutigineqarpoq. Taamaattumik oqartussaasoqarfinit sinniisuutit allat aamma peqataallutillu, oqartussaasoqarfittut suliasaqarfigisamik iluaniikkaangat oqaluserisatut sammisamut tunngasunut oqaaseqarsinnaanerit kinguneqartitsisuuvoq. Tamanna ilisimasaqarfigisaannarmut tikinniagaqartarnermik akimuiuvoq, aammalu tamakkiisumik isiginninnermik aammalu arlalinnik sammivilinnik ilisimasanik agguasseqatigiinneq siuarsaavigaa.

Oqartussaqarfinit peqatigiiffinnillu sinniisuutit atasiakkaat immikkoortoqarfiit aamma peqatigiiffiit oqartussaasoqarfiit qaangerlugit oqaloqatiginninnermik ataatsimiittarnermik misilittagaqarput. Tamanna inatsisaasunut attuumassutilinnut arlalinnut naleqquttuuvoq, tamakku ilaatigut nunaminertanik atugaqarnermik pilersaarusiornermi innuttaasunik ilanngussuinissamik, piniarnermut pinialunnermullu pissutsinik aqutsinernut atatillugit piniartut atuisartullu ilisimasaannik ilanngussuinissamik, aammalu kikkunnut tamanut ammasunik tusarniaasoqarnermi tamatigoortumik innuttaasunik ilanngussuinernik inuiaqatigiinnillu paasisitsiniaanernik najoqqutassiimmata. Allallo soqutigisaqatigiit suleqatiginnerinik, aamma ataatsimoorussatut misissuinerimik peqatigiilluni pilersitsinernik killilinnik misilittagaqarput.

Ilisimasatut inissisimaffinnik aamma ilisimasatut suliasaqarfinnik assigiinngitsunik ilanngussuisarnerit tassaapput ingerlattakkat pisariusut, ingammik ilisimasat katersat tassaassappat tamanut atuuttussaallunilu sinniisuutitaasussaagaangat, aammalu inuit atasiakkaat isumaannut takussutaassanngikkaangat ingerlatassat suli annermik pisariulersarput. Ullutsinnit aamma ileqquliussatut atuisartut ilisimasaat annertuut nalunaarsorneqarsimanngillat, tassani atugarineqannginnissaat aarleqqutaalluni. Nunatarsuarmik misissuinerimut attuumassuteqartumik ullutsinnit atuisartut ilisimasaannik sinniisuusumik (ileqquliussatut ilisimasanik tunngaveqartumik) ilanngussiniarsimavugut, taamaattumillu inuussutissarsiutigalugu sunngiffimminnilu piniartut peqatigiiffiinit suliaqartuusutut sinniisut suleqatigisassatut aamma aggeqquneqarsimapput.

Pitsaanerpaasusaaq tassaavoq immikkoortortanut inatsisaasunut attuumassutilinnut inatsisitigut tunngaviligaasunik immikkuualuttortalikkatut aalajangersakkanik pilinnik aqutsinissamut pilersaarutimik atorsinnaallutillu naleqqussagaasunik, (pisariaqartitsinerit malillugit allanngortinneqarsinnaasunik), suliaqarnissamut arlalinnik sammivilinnik ilisimasanik tunngavissanik peqatigiilluni pilersitsinissaq. Tamakkiisumullu tunngasutut tikitaqarfissaq, oqartussaasoqarfittut suliasaqarfinnit aamma peqatigiiffinit assigiinngitsunit ilanngussaqarnermik tunngaveqartoq

isumalluutitigut piffissakkullu annertuumik atuiffiuvoq. Ilaatigut soqutigisaqaqatigiinnik ilanngussuinissamut, aamma kinguneqartussamik oqaloqatigiinnertalimmik ataatsimoorluni ataatsimiinnissamut piffissaq isumalluutillu pisariaqartut nassaariniarnissaat ajornartuusarsinnaavoq. Oqartussaasoqarfinit sinniisuni, peqatigiiffinit sinniisuni, ilisimatusartuni aamma innuttaasuni piffissamik isumalluutinillu amigaateqarnerit nassaassaasarput. Ingammik ineriartortitsinermik suliaqarpassuaqarfinni ulluni makkunani, soorlulusooq nunarsuarmi nukiit Kalaallit Nunaanni sumiiffinnik mikinerusunik tamakkuninnga sunniuteqartuullutik.

Soqutigisaqaqatigiit ilaasut taakku pimoorussillutik tunniussillutillu peqataasimanerannut Pinngortitaleriffimmeersut nuannaarutiginnippot, taakkunani peqatigiilluta ingerlataq ammasoq, piumasaaqarfiusorli aqqutigisimallutigu. Peqatigiilluta arlalinnik sammivilimmik, pingaarnerutitamilli, ilisimasatigut tunngavigisaq pilersipparput, aammalu inernerisassanik sammititalimmik misissuinissamut assigiinngisitaartunik siunnersuutit isumassarsiallu ilusilersorlutigit. Ingerlataq isumalluutinik pisariaqartitsisimavoq, aammalu siunissami soqutigisaqaqatigiit suleqatigiinneranni akisussaaffinnik suliaasanillu agguataarineq pitsaanerusoq illua'tungeriit peqataasut taakku akornanni piffissamik isumalluutinillu atuinerit agguataassavai, aammalu ataatsimoorluni piginnittuuffimmik nukittorsaassalluni.

Mapita suliaqarfigisaminni qarasaasiami programminik najoqqutanillu (softwaremik) tapersuinerannut, aammalu iluserisamik nutaaliaasumik akuleruffigisinnaasamillu ineriartortitsinerannut assut qutsavigaarput, tassuunakkummi misissuinerup inernerisai qarasaasiakkut takuneqarsinnaapput, akuleruffigisinnaasatullu atuuffigisakkut inernerisat kikkunnit tamanit oqaaseqaatinik saqqummersitsiviusinnaapput.

PPGIS atorlugu qarasaasiakkut misissueriaaseq

ArcticHubs'imik suliniummi peqataatitsisumik misissueriaatsit assigiinngitsut atorneqarput, soorlu PPGIS (Public participatory geographic information systems). PPGIS-imik periutsimi internettimik tunngaveqartumi immersugassatut apeqquteqarfimmik imaqarsinnaavoq, aammali nunap assinganik, taamaalilluni nunaminertanik atugaqarnermut tunngasutut sammisanik misissuisoqarsinnaalluni.

PPGIS-ip internettimut tunngaveqartuunerata, aammalu kikkunnit tamanit atugarineqarsinnaanerata soqutigisaqartunik tamanik peqataasinnaalersitsivoq. Allaat piffissami arlaasa iluarisaanni, aammalu sumiiffimmit najorusunnerusaannit.

Taamaattorli peqataatitsisutut tunngaveqartutut ingerlatat paasissutissanik paarlaateqatiginninnerinnaat sammisarinngilaat, aammali soqutigisaqaqatigiit assigiinngitsut akornanni illuatungeriilluni paasisaqarnermik pitsanngorsaavoq (Kahila-Tani, 2015; Newig & Kvarda, 2012).

PPGIS-imik periutsimik atugaqarnermut ajortortaq tassaavoq qarasaasiakkut misissueriaatsimik nutaamik tassannga atuinissamik kikkut tamavimmik pisariunngitsutut isiginnittarnerat. Tamatuma nassatarisinnaavaa ilaasa misissuinermi peqataarusunnginnerat, tamannalu PPGIS-imik periutsimik atuineq peqataasitsinermik siuarsaannginneranik, aammalu paasissutissanik katersuinermik killilersuinermik isumaqarpoq. Taamaattumik kikkunnut tamanut, pissarsiarineqarsinnaasumik atuisartunik ilitsersuisarneq pisariaqartuuvoq.

Internet-imik tunngavilimmik immersuilluni missuisarnernik atuisarneq Kalaallit Nunaanni annertusiartorpoq, PPGIS-imilli periutsimik nunap assitalimmik atuineq siammarsimanngilaq. Nunatarsuaq akuersissuteqarfittut sumiiffittut siunnersuummut najugaqarfiusumi inuiaqatigiit isumaannik misissuinermut attuumassuteqartillugu PPGIS-mik periutsip atornissaa

tulluuartuutipparput. Ilaatigut nunaminertamik atugaqarnermut aamma nunap assinganik nalunaarnissamut periarfissanik attuumassutilinnik apeqqutininik ilanngussuinissamut periarfissaq pissutigalugu, ilaatigullu soorlu angerlarsimaffimminnit kikkut tamarmik internettimik tunngaveqartumik misissuineq atorsinnaammassuk, taamaalillutik eqqissisimaarlutik misissuinermit peqataasinnaallutik. Kalaallit Nunaanni PPGIS-imik periutsumik atuisarneq siammarsimangimmat paasitsiniutitut videop ataatsimoorussamik suliarineqarnissaanik siunertaralugu Kommuneqarfik Sermersuup attaveqaatigiinnermut immikkoortoqarfianik, aamma Namminersorlutik Oqartussat attaveqaatigiinnermut immikkoortoqarfianik peqateqarluni suleqatiginninniarnissamik suliniummut aqutsisoq, Kristine Lyng-Pedersen pilersitaqarpoq. Assigiinngitsunik pissuteqartumik, ilaatigut piffissaliusseq sivikitsoq pissutaalluni siunnersuut taanna piviusunngortinneqanngilaq. Siunissami misissuinissamut sooq qanorlu internet-imik tunngavilinni misissuinermit peqataasinnaanermut takussutissiisumik videomik naatsumik suliaqarnissamut isumalluutininik immikkoortitsinissaq inassutigineqarsinnaavoq.